

DANUBIUS PANNONICO- MYSTICUS,

Observationibus

GEOGRAPHICIS, ASTRONOMICIS,
HYDROGRAPHICIS, HISTORICIS,
PHYSICIS

PERLUSTRATUS

Et in sex Tomos digestus

AB ALOYSIO FERD. COM. MARSILI

Socio Regiarum Societatum Parisiensis, Londinensis, Monspeliensis.

TOMUS QUARTUS.

БИБЛИОТЕКА
ЮРИДИЧЕСКАЯ И ГОСУДАРСТВЕННАЯ
УНИВЕРСИТЕТА
В МОСКВѢ

HAGÆ COMITUM, Apud P. Gosse, R. CHR. ALBERTS, P. DE HONDT.
AMSTELODAMI, Apud HERM. UYTWERF & FRANÇ. CHANGUION.

M. D. C. C. XXVI

PRÆFATIO

A D

TOMUM IV.

IN Ictyographiâ nostrâ Danubiali non ii duntaxat pisces explanantur, qui in aquis Danubialibus pronascuntur, aut earum dulcedine allekti ex Mari, vel aliundè sponte suâ in eas adveniunt; sed & omnes alii, qui ex aliis fluminibus, aut lacubus studio mercatorum piscariorum transportati in Danubio vivere, aut adolescere, vel conservari solent. Quia verò iidem diversis in locis circumvagantur, diversitas locorum diversitatem tractatuum suggestit. Indè purè Fluviales; Marini Fluviales: purè Palustres: Palustres Fluviales: Saxatiles: singuli peculiari tractatu declarantur; & quia hi, rursum cute lævi, vel Squamosâ, vel asperâ, aut pinnis non aculeatis sunt præditi, juxta diversitatem horum attributorum tractatus in sectiones diversas subdividuntur. Ut autem circâ hæc brevitati, & claritati consuleremus, tabulam unam universæ historiæ, & quoque unicuique tractatui suam præposuimus, quarum prima divisionem universalem totius operis, reliquæ verò singulorum tractatuum propriam uno quasi intuitu conspiciendam exhibent. Cuivis descriptioni etiam piscis ad vivum, & naturale depicti effigies adjungitur, & si quandoque pictor ob malè sibi ante oculos locatum piscem, dum illum depingeret, in exprimendâ iconè à naturali aberravit (quod tamen nonnisi in duobus, vel tribus contigit); in descriptione error, qualis fit, detegitur, & corrigitur: iconibus etiam superiùs nomina Latina, inferiùs Germanica, Rascianica, & Ungarica (prout ea indagare licuit) nonnullis omnia, quibusdam eorum aliqua adjiciuntur. Authores pro singulis, qui etiam de illis egerunt, citantur, & ex illis nomina, synonyma allegantur; si verò quosdam apud eos reperire non licuit, ipsis nomina à nobis imponuntur, & impositionis ratio assignatur. Insuper dubia in Authorum Scriptis occurrentia resolvuntur. Ut autem in hoc explendo minùs à veritatis viâ descecterem, circâ quemvis piscem diligenti studio (quantùm tamen pro hoc bellicæ curæ mihi indullère:) universâ ità recensere conatus sum, prout illa

Tom. IV. *

mi-

P R Æ F A T I O.

mihi autopsia, & sensus præsentarunt, atque sollicita indago ex diversis peritis piscatoribus inter se in unum consentientibus declaravit, ac confirmavit. Et quia Hufones inter reliquos Danubiales pisces principatum obtinere videntur, eorumdem ex Anatomica Sectione nobis perlustrare placuit, quorum ad commodum tuum, Lector benevole, ad vivum expressas icones cum suis explicationibus in Tomo sexto, quæ hujusce operis supplementa complectetur, exhibere minimè gravabimur.

D E
P I S C I B U S
I N
A Q U I S D A N U B I I
V I V E N T I B U S.

T R A C T A T U S I.
F L U V I A T I L E S

S V N T

*Intus spinosi ,
& omnes sanguinei
sed
cute*

*Intus subossei ,
omnes exangues , &
exterius crustacei.*

*lævi
omnes
pinnis non aculeatis*

*squamosa
sed pinnis*

aculeatis non aculeatis.

A

SECTIO I. FLUVIATILES

Intus spinosi, & sanguinei cute laevi.

CAPUT I.

DE

LAMPETRA FLUVIATILI.

Ampetra Fluvialis Gefneri, & Rondeletii apud Aldrovandum * Germanis nostris *Neunaug* Neunaug (quasi encophthalmus) dicta, corporis figura est oblonga, vermicularis, & teres; Longitudo maxima unius sphithamæ; Crassities crassioris calami anserini scriptorii. Cutis laevis, lubrica, fusca circa dorsum, circa ventrem infimum albicans.

Caput ferè figuræ conicæ, minùs crassum altitudine, quàm latitudine superne exili tracheola perforatum; Oculi exigui Branchiis caret, harum vice utrinque lateraliter propè caput quandam seriem septem foraminulis cutem penetrantibus constantem obtinet, licet figura ejusdem in Aldrovando † novem demonstrat, verùm mihi plures quàm septem observare non contigit. Os antiùs situm in pronâ parte, profundè, & rotundè excavatum, & ut ait Aldrov. non in longum, neque in latum scissum, formatum ut in hirudinibus, quæ sanguisugæ dicuntur: margo oris (seu labra) circularis, fibrosa circum se coarctans, & constringens osculum operit: Denticelli minutissimi, & difficillimè conspicui.

Venter teres est.

Cau-

* Libri 5. de Pisc. Cap. 9.

† Locò citato.

Cauda ventre prolixior à meatu excretorio lateraliter premitur, & adhuc tenuior versus extremitatem evadit.

Pinnula unica, colorem dorfi servans fibrosa, mollis, flaccida, figuræ sinuosa, hæc à medio dorfi usque ad extremitatem caudæ producitur, circa quam reflectitur, & usque ad meatum excretorium reducitur, sed infernâ parte perangusta est, & difficulter conspicua.

Circumvagatur gloacas in Danubium excurrentes.

Vescitur cæno, & pecorum excrementis, ad quæ abunde confluunt.

Caro mediocriter mollis, lenta, & viscosa.

Pinguedo carni immiscetur.

Tempus certum suæ parturitionis mihi hæcenus non indagabile: dum parit, in fligmatibus (quæ in vadosis locis pecora fundo sub aquâ imprimunt) se in gyrum contorquendo ova deponit.

C A P U T I I

D E

C O B I T I D E

A C U L E A T A.

CObitis aculeata Aldrovandi * Cobites Oxyrynchos Gesneri. Germanis *Steinbeisser* Steinbeisser, vel *Steinbeis* Steinbeis pisciculus parvus est, oblongiusculus, lateraliter pressus, tenuis; unius digiti cum dimidio, longitudinem maximus non excedens. Cute tegitur lævi, quæ tribus circiter ordinibus nigrarum macularum per longum lineatur, his etiam minima punctula nigra intersperguntur: venter obscurè albet.

Caput longiusculum, tenue; cranium quasi testiforme, & compressum, pellucidum; Rostrum superius curtim ad os ferè, ut in avibus, incurvatum, ultra inferius nonnihil prominens. Oculi exigui, post hos duo minimi hamuli pellucidi, & retis adunci utrinque unus in operculis branchiarum, ut asserit Aldrov. † enascuntur; his lapidibus, lignis, & tangentis manui se affigit.

Tom. IV.

B

Ven-

* Lib. 5. Cap. 39.

† Lib. 8. Cap. cit.

Venter caudæ secundum omnes mensuras ferè æqualis, & uti dictum, prefus, & tenuis.

Pinnulæ numero septem, omnes pellucidæ, unum par, quibus natat propè branchias, alterum ad medium ventris habet, unam insuper ad meatum excretorium, quæ in dorso, brevis est, nigris punctulis inspersa, adverso situ pinnis ventris correspondet; septima caudæ lata eodem modo variatur. (Pictor illam in figurâ bifurcatam ostendit, verum casualiter dilacerata fuit) nam persubtilis est.

Degit in recentibus aquis: fundum lapidosum petit.

Vescitur cæno.

Caro dura, & tenax est.

Pinguedo nulla, forsitan parvitatæ causâ, observabilis.

Ovula exilissima, obscure albicantia: illis non multum abundat.

Parit mente Junio inter lapillos, in forti, & vadoso fluento.

C A P U T I I I.

D E

A N G U I L L A.

Anguillam ab anguis similitudine nomen trahere omnes Authores consentiunt: Græcè *εγγυλις*, *ἀπὸ τοῦ ἐγγυλίου τοῦ ἵλας*, quod in limo capiatur. Germanicè *Aal*, vel *Aln* dicta: corpore est oblongo, tereti, versùs caudam lateraliter compresso adeò flexili, ut se in gyrum contorqueat; illa instar anguis extra aquam per gramina serpat, secundum utriusque lateris medium lineam decurrentem recipit.

Nonnunquam ad quatuor librarum pondus, Longitudinem duorum brachiorum, & Crassitiem brachii viri Athletici adolefcit. Cute investitur lubricâ, lævi, humore viscoso oblità, facîle detrahibili, hæc circa dorsum cæruleo-fusca, lateraliter in cæruleum vergit, in alvo albicat.

Caput oblongum à principio lato, & crasso in acuminatum gracilefcit, fermè conicæ figuræ opercula branchiarum aliquantum protuberant. Maxilla superior inferiore nonnihil productior. Os mediocre, denticuli asperi, exiles. Oculi parvi, Iride alba circumdati. Nares juxta oculos rotundæ.

Pinnae tres obtinet, & duas ad branchias sortitur, & unam mollem ac flaccidam, quæ ab ano ad extremum caudæ (quod ambit), & ab illo rursus ad medium dorfi continuatur, omnes fulcæ sunt.

Aquis altis cœnoscis, & quietis gaudet; fundum semper petit.

Willughbejus * Anguillam in Danubio impositam emori affirmat, inquiens. *In Danubio Anguilla non est, neque in aliis hoc flumen influentibus, impositam emori ajunt*: Verùm contrarium testabitur Vienna, Lincium, Cremsium, aliaque urbes Danubio adjacentes. Quamvis enim, quantum hucusque indagare licuit, in Danubio non oriantur, attamen ex aliis fluminibus in eundem injectæ non emoriuntur, imo inter alios etiam, qui in Danubio nascuntur longissimo tempore piscariis claustris inclusæ conservari possunt; atque dum incautè pertrectantibus evadunt, ut per sæpe accidit, nam vix satis cautè ob lubricitatem tractari possunt) & in liberum flumen infiliunt ad supra memoratam magnitudinem adolescunt.

Vescuntur pisciculis, herbis, cœno: claustris conservatæ jecinoribus bovinis cibantur.

Caro albida, copiosè pinguis, viscosa, lenta, suavis saporis, inter delicatiores apponitur.

Quomodo generentur ex propriâ observatione nihil adferre licet, cum ut nunc dictum in Danubio non oriantur, sed ex aliis tantum fluminibus delatæ ibi adolescant.

* Lib. 4 Cap. 4.

Cobitis aculeata.
Stainbais. Stainbais.

Lampetra fluviatilis.
Neinäugel. Neinäugel.

Anguilla.

Äln. Äln.

CAPUT IV.

DE

SILURO

VEL

GLANIDE.

Quem Rondeletius, & Gesnerus Silurum, hunc Aldrov. * Secundum Grecum Aristotelis ^{TANU} Glanidem denominat, Germani eum *Schaiden* Schaiden, Rasciani *COMB Somb*, Ungari *Isardscha* appellant (*Tab. II.*). In ingentem corporis molem excrescit, adeò, ut interdum ad ducentas libras (libra sexdecim unciarum est) longitudinem unius, & mediæ orgiæ, & amplitudinem ventris duorum corpulentorum virorum accedat. Oblongus, capitofus, & ventricosus est. Cute lævi, lubricâ, & glabrâ investitur, in quibusdam obscurius fusca est; in aliis ex fusco in luteum vergit; in multis ex fusco in virentem, in omnibus autem areolis, & lituris suo altero colore albidioribus variatur, & infimo ventre albicat.

Caput ei inter omnes pisces Danubiales maximum; cranium latum, amplum, ferè planum in exortu suo angustius, & crassius, versus os latius & tenuius; reliqua corporis moles est contractior: in capitis anteriore parte, haud extensa, sed retusa omni rostro carente; os tanquam in promptu positum, maximum, & patulum; inferior maxilla ultra superiorem aliquantulum prominet, utraque parvulorum, fortium, & acutissimorum denticulorum ordinibus multis armatur; Riçtus oris in ambitu suo tertiam partem longitudinis æquat. Oculi parvi altiore loco siti: supra oris angulum exoriuntur ex cranio duo longi Processus, subtiles, styliformes, qui asperi, & rigidi in exorta magis, magisque desinendo cartilaginefcunt, gracilescent, & flexiles evadunt, hi cute communi obducuntur, illos antè exporrigit, & retio reflectit: quatuor alii parvi, albi, carnosî, flaccidi inferius ex mento, seu gulâ dependent.

Venter brevis, amplius lateraliter, & infernè protuberans. Dorsum latius circa caput versus caudam angustatur.

Tom. IV.

D

Can-

* Lib. 1. cap. 1.

Cauda prolixa superna superficie æquali, & rectâ lineâ à dorso procedit, inferè ab infimo ventre latior versùs extremitatem acclivis in angustum definit.

Sex potitur pinnis ejusdem coloris cum reliquo corpore: duæ ad branchias, duæ circa finem infimi ventris situantur, hæque figurantur ut in Cyprino. Naso, Capitonibus una parva ex principio dorsi provenit, sexta angusta, mollis, flaccida toti acclivitati, & extremo caudæ continua. Utrùm tota hæc caudæ continua sit dubitat Aldrov. in ejus descriptione; ego illam in omnibus omnino, quos perfectò plurimos, & tanquam valde vulgares accuratè observare potui, semper eadem continuam reperi.

Amat quietiora, & profunda fluenta, fundum argillosum, & limosum.

Vorax est, in pisces reliquos degrassatur.

Caro alba, mollis, succosa, sinè spinis esset, si in dorso unica per totam corporis longitudinem continua non adesset.

Multum pinguedinis tum carni intermiscetur, tum intestinis adnascitur. Cauda pinguißima est, ferè uti Anguilla sapit, ea tamen minus viscosa est, undè præstantissima pars præ reliquis, præsertim assâ habetur. Rhatianis Græci ritùs in usu est hunc Piscem aëri exponere, atque ita exsiccare, & pinguioribus partibus uti ad instar fardi, ut quid sapiant legumina, & caules; in Tibisco autem ad nauseam usque sunt pingues.

Ova luteo-albicantia, pauca, mollia, parva. Ventriculus uti ferè in quadrupedibus solidæ, fortis, & venis refertæ structuræ.

Parit mensè Junio propè argillosas, & limosas ripas.

Silurus.
Schädn. Schaiden.

Comb. Somb.

S E C T I O I I.

F L U V I A T I L E S

Intus spinosi, & sanguinei cute squamosa.

C A P U T I.

D E

N A S O.

NAlus Aldrov. * dicitur Gesnero notante eodem à Græco *ἰσκις* Simus, quia labrum, seu rostrum superius sinum obtusumque habet. Aliis Naso; Germanis Nase Nase, vel *Esling* Esling, juvenis verò mediæ circiter libræ *Wiesfisch* (id est Alburnus) appellatur (*Tab. III. Fig. 1.*); Cyprino in eodem pondere proportionato oblongior, atque tenuior: vix tamen gravior fit pondere duarum librarum, & mediæ. Dorsum subteres; latera plana, & pressa; squamæ subtiles, in dorso, ex livido cinereæ, versùs ventrem splendidæ, & in album vergentes. Rostrum superius inferiore longius, anterius crassum obtusum infra reflexum. Os deorsum vergit, dentibus Caret, labris obscurè albescentibus cingitur.

Pinnæ coloris cinerici in senioribus, in junioribus rubentes, septem numerantur: duæ ad branchias, geminæ ad medium imi ventris situantur quinta elatior ex mediâ longitudine dorsi pronascitur, sexta est ad meatum excretorium, & septima caudæ bifurcata.

Innatat semper fluvialibus aquis, quietioribus tamen, præterquam tempore parturitionis, ubi contra velox fluentum nititur.

Tom. IV.

E

Ali-

* Lib. 5. de pisc. cap. 26.

Alitur fordidus, muco, cœno, ut rectè ex Gesn., & Bellonio notat Willughbejus. *

Caro alba, laxa, parùm sapida spinulis referta: vilis pretii piscis est. Undè inter *Schneider-fisch*, id est, pisces fartorum collocatur: nominantur autem taliter hic locorum pisces viliores, eò quod à fartoribus, & futoribus, aliisque levioris conditionis hominibus pro suis laboratoribus cni consueverunt.

Pinguedo plurima in intestinis observatur.

Ova lutea nigerrimâ membranâ uti & totius ventris interna capacitas, obducuntur.

Parturit Aprili: ova in forti glareoso, & vadoso fluente inter lapillos deponit.

Masculus tempore generationis multis nigris maculis per totum corpus, imo, & pinnis notatur, paucis quoque albicantibus punctis paululùm supra cutem eminentibus. Maculae, & excrecentiae hujusmodi à piscatoribus flores dicuntur.

Femina (*Tab. III. Fig. 2.*) masculo albidior est, neque subit mutationes tempore parturitionis.

* Lib. 4. cap. 9.

Nasus Mas.
Ofling.

2.

Nasus Foemina.
Ofling.

C A P U T I I.

D E

C A P I T O N E

A U S O N I I.

Capito Aufonii, five Squalus veterum: Capito five Cephalus Gefn. Rondeletii apud Aldrov. * Germanis Bavaris, ut asserit *Me* (Tab IV. Fig. 1.) Alt nuncupatur. Verum enim verò ex descriptionibus Authorum ab eodem Aldrovando allatis inter se summè discrepantibus, vix quidquam certi concludere licet, utrum piscis hic sit *Me* Bavarorum? Salvianus enim caput parvum habere ait; Rondeletius magnum, crassum: rursus uterque dentes habere negat. Gefn. verò dentes ejus latere in faucibus asserit, in maxillâ ferè semicirculari supernè leviter aduncos quapropter Alt Bavaris, & in diminutivo Austriacis *Meel*, *Altel* dicti neglectis Authorum assertis, prout ipsemet observavi, descriptionem tradam, secundum quam lector benevolus judicare poterit.

Est igitur Alt, vel Altel figura corporis cum Cyprino correspondens, maximus cubitalis circiter, & quinque libris erit. Squamæ paulò minores, ac in Cyprino, in dorso ex Cæruleo-Nigricantes, in quibusdam lutescentes, & limosi coloris, in lateribus argenteæ.

Caput totum, ut in Cyprino configuratum, attamen crassius. Os edentulum.

Dorsum latius, & teretius, minus repandum. Latera planiora, per quorum medium secundum longitudinem linea ducta partem inferiorem, & superiorem intersecat.

Cauda figuræ magis cylindricæ est.

Pinnae in junioribus furvo-luteæ, in senioribus furviores; numero septem; eodem modo situate, & figuratæ, ut in aliis hujus generis, scilicet Naso, Orfo: pinna dorsi dimidio paucioribus radiis constat, quam Cyprini.

Tom. IV.

F

In-

* Lib. 1. de pisc. cap. 17.

Innatat fluentis.

Vescitur muco, cœno: item subtiliori arenâ.

Caro alba, recens, gratè duriuscula.

Plurimum pinguedinis intestinis adnascitur.

Ova parvula, pauciora, quàm in Cyprino.

Parturit Menſe Maiò : ova ſua inter filices in velociora, & vadofa fluentia deponit; poſt partum in ſegnioreſ aquas ſe recipit.

Capito.
Hess. Altl.

Capito Fluvialis, five Squalus minor.

Hess. Haffel.

C A P U T I I I.

D E

O R F O

G E R M A N O R V M.

ORfus Germanorum, & Capito Fluviatilis subruher Gefn. apud Aldrovand :
 * Germanis *Nierfling* Nerfling, item *Frauenfisch* Frauentfisch (*Tab. V.*)
 Ungaris *Jakefeke*, Ralcianis *Jaff* nuncupatus. Corporis conformationem ferè
 eandem cum Cyprino habet, illo tamen gracilior, & longior est, squamis me-
 diocribus tegitur. Dorsum ex fusco-flavum, & viride est, latera flavent, imus
 venter albicat.

Pinnae configuratae, & situatae, ut in Cyprino, excepto quod dorfi tot radiis
 non consistet, quot in illo pinna dorfi, & ad branchias sitae ex furvo quodammo-
 dò purpurascunt, reliquae magis ex flavo rutilescunt.

Amat fluenta, & recentiores aquas.

Alitur Muco, Herbis; Aldrov. eum muscis vesci asserit.

Caro alba, friabilis, ficca, grati saporis.

Minus pinguescit Cyprino.

Ova parva, flavicantia, & pauca.

Generat Aprili, & Maio, his mensibus masculus prominentias duras albas, in-
 ternè cavas, figuratas, uti sunt aculei in rosarum vepretibus ex cute, & squamis
 excrecentes nascitur, sed quae in capite minores, minus aculeatae, & corona-
 tim dispositae perfecto coitu omnes deperduntur.

* Lib. 3. de pisc.

Orfus Germanorum.
Nerfling. Nerfling. 1937152 Jaff. Jakelcke.

CAPUT IV.

CAPITO

FLUVIATILIS

SIVE

SQUALUS MINOR.

Capito fluviatilis, sivè Squalus minor Aldrov. * Mugilis, vel Cephali fluviatilis species minor Gessn. apud Willughbejum + Germanis *Häsel Häsel* (*Tab. IV. Fig. 2.*) Piliculus est oblongus, subteres, gracilis: longitudinem spithamæ vix unquam apud nos excedens. Figura corporis Capitoni, præcedenti capite descripto perfimilis, eo tamen oblongior, & gracilior est: si utrumque in pari pondere consideres: dentibus quoque caret, uti ille. Squamis majusculis tegitur, quæ in dorso furvæ, & quasi viridi, & cæruleo colore colludentes, in lateribus argenteæ. Linea per medium laterum exposita inferiori ventri quàm dorso propinquior.

Pinnulæ omnes, si extendantur, pellucunt, numero septem; figurantur, & situantur ut in Alt nostro. Quatuor natat, harum priores ad branchias sitæ, dum concidunt ad furvum vergunt, reliquæ duæ posteriores magis ad flavum, vel ex flavo in rutilum inclinant, caudæ forcipata, uti & dorfi glaucum colorem nanciscuntur. Quæ dorfi, asserente Willughbejo, novem radios obtinet.

Vescitur muco, cæno, herbis, culicibus.

Carne est alba, gratè duriuscula, recenti, ejus salubritate cum saxatilibus contendit.

Parum pinguedinis habet, hæcque solum intestinis adnascitur.

Ova lutea, parvula, & pauca.

Parit Mense Aprili. Ova sua ejicit in velocibus, & vadosis aquis inter lapides; his ejectis loca quietiora petit.

Tom. IV.

H

CA.

* Lib. 3. de pisc. cap. 12.

§ Lib. 4. cap. 12.

Capito Anadromus.
Kasén. Nafén.

C A P U T V.

D E

C A P I T O N E
A N A D R O M O.

Capito anadromus Gefn. apud Aldrov. * nonnullis Austriacis nostris piscatoribus, & quidem magis propriè *Nasen* Nasen (*Tab. VI.*), aliis impropiè *Rheinanck* Rheinanck dicitur, nam Rheinanck piscis lacustris est, & parte dorsali duas pinnas obtinet, Capito anadromus verò solum unam: neque ille ultra mediam horam Danubio impositus supervivit, uti testantur, qui cum eo infumato Viennam navigant, dum persæpè diversis anni temporibus illum vivum in Danubio illinc transportare tentaverant: undè si nomine Rheinanken piscem Danubialem indigitari perceperis, id de Capitone anadromo Gefn. intelliges. Cognominatur anadromus Gesnero cò, quia illum ex Oceano in Albim ascendere observat, Albis accolæ, ut idem Gesnerus asserit ob eandem rationem eum *Deer Nase* Meer Nase dicunt.

Corporis figura Naso persimilis est, ut rectè notat Aldrov. eo tamen paululum latior, & dorso est repandiore. Longitudine vix ad cubitum accedit. Latitudine ad septem, vel octo digitos, pondere ad unam, & mediam libram. Squamis mediocribus tegitur, quæ circa dorsum ex fusco in lividum vergunt: circa ventrem albiore aureo, & argenteo colore collidunt fuscis punctulis inspersuntur. Linea quæ utrinque à branchiis ad caudam tendit, ventri, quàm dorso propinquior, in hac quoque puncta majora fusci coloris digeruntur. Squamulis suis in aquâ limpida nutans pulchrè tanquam stellulis corruscat.

Caput ferè Nasi simile. Oculi pulchri, magni, Iride argenteâ circumdati. Nares magnæ, ori propinquæ. Os edentulum antè ut in Cyprino situatum; Rostro superiori carnea quædam parva, prominens moles supersternitur; quæ illud obtusum, nasutum, & rostro canino acuto quodammodo conforme reddit, sed imperforata est. Undè Willughbejus ansem dubitandi nactus, utrùm reverà

Tom. IV.

F

à Na-

* Lb. 4. de pisc. cap. 1.

à Nafu Alberti differat, aut præter hunc alius nafutus, vel anadromus exiftat ? inquit, *Ego fanè ægrè à me impetro, ut credam dari ullum hujus generis pifcem anadromum.*

Pinnæ feptem figura, & fitu cum illis Nafi conveniunt; ex rutilo, & cæruleo fulvæ funt, magis rutilæ illæ, quæ in parte fupinâ.

Fluvii amat aquas.

Obfervatur apud nos vefci muco, & cæno. Willughbejus lib., & cap. fupra citato affertit eum alimentari omne genus pifciculis, præfertim, qui nullis fpinis, & aculeis rigeant, item mufcis, atque aliis infectis.

Caro alba, delicata, gratè duriufcula: grati faporis tam affa, quàm elixa.

Pinguedinem paucam obtinet, hæcque inteflinis adnafcitur.

Ova luteo-rubentia, minora femine millii.

Junio dum parturit in velocibus, & vadofis fluentis fortiter contranimitur; ova inter lapides deponit; tranfacto generationis, & parturitionis tempore; fe in flagna, & limofa loca recipit.

C A P U T V I

D E

B A R B O.

BArbus Rondel. Gefn. apud Aldrovandum * Myftus fluviatiles Bellonii apud eundem, Germanis *Barb* Barmb *Barbel* Barbel (*Tab. VII. Fig. I.*) communius *Barmb* Parmb. Ungaris Merenne. Rafcianis *Μαρμύρα* Marniza Marna, Corpore oblongus eft, & subrotundus. Squamæ mediocres in dorfo lucidæ, fufcæ, nonnihil in cæruleum vergentes, in aliquibus in luteum; verfus alvum albefcunt. Longitudine ad duos cubitos, & pondere ad quindecim libras accedere folet.

Caput longiusculum, craffum, & acutum.

Oculi parvi, Iridis argenteæ. Rofttrum fuperius inter oculos, & labrum carnofum, & molle, inferiore longius procurrit. Os in acumine roftorum pronâ parte fituatur, edentulum eft. Labra craffiuscula: ex fuperioris noftri extremo duæ appendices carnofæ, fubrubræ, flaccidæ, in acutum gracilefcentes, aliæ duæ ejufdem generis propè oris angulos propendent.

Dor-

* Lib. 5. cap. 16.

Dorsum acutum, modicè arcuatum. Latera protuberantia: Venter infimus ferè planus. Linea per latera utrinque ducta non multum conspicua.

Cauda subteres, bifurcata pinnâ terminatur.

Pinnæ numero septem, eundem ferè fuscum colorem cum squamis servant, figurantur, & situantur, ut in aliis hujus generis e. g. Capitonibus, Naso excepto, quod longiores sint, quæ dorfi, & ad meatum excretorium singulæ asserente Willughbejo * novem radiis donantur.

Gaudet fluentibus aquis: crescente die contra fluentum nititur.

Alimentum ei cœnum, & mucus: Aldrov. † cum algis, cochleis, & piscibus velci asserit, neque suo generi parcere: appetit vehementer cadavera putrida, præsertim humana, quod observatum fuit, ubi post obsidium Viennense Anno M. DC. LXXXIII. cadavera quàm plurimorum Turcarum in Danubium injicerentur unâ cum diverforum animalium cadaveribus: plurimi circa humana capiebantur, imo ex cavitatibus eorundem extrahebantur: paucissimi verò, ac ferme nulli circa alia.

Caro alba, mollis; ob suum alimentum à nostratibus infalubris existimatur, imò Junio, & Julio non comeditur, quia his mensibus (quamvis etiam aliis, attamen rarius) variis sordidis tuberibus scatet, & sanguinis fluxum patitur, quod multis occasionem fingendi præbuit (ut rectè adnotat Willughbejus.) § eos menstrua purgatione infestari.

Pinguedinem copiosam sortitur, si multum cœnum, & cadavera inveniat.

Ova ad apparentiam, ut in Cyprino; nunquam coquuntur, sed tanquam infalubria, & alvi cruciatus excitantia abjiciuntur.

Parit mense Julio; ova inter filices in velocissimis, & vadosis aquis fortissime contranitando deponit.

* Lib. 4. cap. 15.

† Lib. 5. de pisc. cap. 16.

§ Lib. & cap. sup. cit.

C A P U T V I I

D E

C A P I T O N E

Fluviatili rapace.

Capito fluviatilis rapax Gefn. apud Aldrovandum * Germanis Austriacis *Schied* *Schied* (*Tab. VII. Fig. 2.*) Piscis candidus est, & argentei splendoris; in dorso subcæruleus, longus, & crassius. Latera pressa, & plana. Longitudo (ut recte ex Kentmano refert Aldrov.) ad latitudinem quintupla; ea autem nonnunquam est ad unum, & medium circiter cubitum; Pondus ad circiter decem libras. Caput crassum secundum latera pressum, sed lateraliter unâ cum mandibulis spectatum figuram ovi refert, versus os quasi conicum. Os ad extremitates rostrorum situatum nonnihil in latera oblongum. Maxilla inferior ultra superiorem procurrit. Dentes mihi nulli erant conspicui Aldrov. inquit. *Dentes ei non in ore, sed in faucibus sunt (ut aliis quoque hujus generis) longiusculi septeni, utrinque ex mandibulis prognati.* Oculi mediocres, illorum Irides argenteæ.

Dorsum cum caudâ superficiali lineâ rectâ æquale, subrotundum. Venter lateraliter planus. Lineæ per latera utrimque plures.

Cauda subteres, longiuscula, ex carina ventris secundum inferiorem suâ partem altius provenit, quàm in aliis ejusdem generis.

Pinnæ numero septem: colore fusco-punicæ, seu ex fusco in lividum, & rubrum simul mixtum vergentes; figuratæ, & situatæ, ut in aliis id generis, excepto, quòd caudæ forcipata magis longiuscula.

Inhabitat flumentum quietius.

Rapax est, pisciculos venatur, undè Germanis Albi accolis ex Gefn. referente Aldrovando *Happe* *Rappe* (id est Corvus) quasi Corvus vorax nuncupatur.

Caro alba, laudata, boni saporis; attamen spinulis referta.

Pinguedinem copiosam fortitur, præsertim post partum.

Ova uti Cyprini.

Parit Mense Martio, & in fluento, vadoso, ac glareoso, contra nitendo ova relinquit.

Barbus
Mağnūa. Marniza.

Barb. Parmb.

Capito Fluvialilis rapax.
Schiedt.

C A P U T V I I I

D E

S A R A C H I

C O N G E N E R E.

Sarachus Aldrov. * descriptus plurimis notis, & ferè omnibus cum nostro **Sichling** *Sichling* (*Tab. VIII.*) convenire videtur; utrùm autem reverà idem sit, difficile licet concludere, eò, quòd illum purè lacustrem, & lineam ei ferratam sub ventre ad anum definentem statuatur, quæ in nostro non inveniuntur. Si quidem in fluviis, tum in Danubio, tum in Tibisco degit: ventre infimo acuto est, absque ferrata linea. Verùm hac super re Lector benevolus judicabit ex descriptione nostrâ, quæ juxta solam autopsiam directâ, quamvis enim Sarachus ipse non sit, attamen in plurimis eidem congener. Rascianis, & Ungaris Sablar nuncupatur.

Est itaque piscis hic figurâ corporis tenuis Haleci simillimus, eo tamen plus excrescit: quandoque enim latitudinem octo vel novem digitorum, longitudinem (si pinnam caudæ adjunxeris) duarum, & mediæ spithamæ, pondus unius, & mediæ libræ fortitur. Cutis per squamas diaphanas in dorso circâ cervicem atræcæruleæ, ulterius fulcè, in lateribus argenteæ transparet. Squamæ latæ, tenues: eas levi contractu facillimè deperdit.

Caput parvum lateraliter pressum, tenue; infernè circâ guttur acutum circâ cervicem teres. Oris rictus grandiusculus, os edentulum, inferior maxilla fursum à gutture acclivis ultrâ superiorem nonnihil prominet; superior in modum falcis messoriae curvatur, ita ut curvitas deorsum spectet; undè ob similitudinem rostri cum falce messoria, quæ nobis Germanicè **Sichel** *Sichel*, nomen suum *Sichling* fortitur. Oculis maximis inter omnes Danubiales sibi magnitudine pares pollet ejus pupilla nigra, irides verò albæ, & argenteæ. Nares ampliusculæ, altiori loco adeò prope extremitates rostri sitæ, ut vix crassities calami anserini scrip-

Tom. IV.

L

toriù

* Lib. 5. de pisc. cap. 58.

torii inter has, & summitates rostri sufficiens spatium haberet. Branchiæ utrinque quatuor.

Dorsum subteres, & fermè cum caudâ in rectâ lineâ æquale; imus venter acutus ut culter, à gulâ declivis, dein rectâ lineâ ad anum procedit.

Cauda ab ano ad suam pinnam aclivis, supernè rectâ lineâ à dorso precedit.

Pinnis gaudet septem: quatuor natat, quarum anteriores ad branchias sitæ cinericæ, longiores posterioribus: reliquæ duæ ad medium ventris, uti & omnes aliæ ex rubro, & cæruleo permixtum colorem obtinent. Una modicè post medietatem dorfi pronascitur; alia ad anum. Cauda bifurcata est, & in modum penicilli discissa.

Circumvagatur circa littora limosa.

Limo cum vesci credunt piscatores.

Caro alba, mollis, limum resapiens, innumeris spinulis referta; raro comeditur, nisi à pauperrimis, & cum non noscentibus.

Pinguedine ferè destituitur, quæ tamen pauca ad intestina adnata reperitur.

Ova ferè ut in Lucio, his paucis referri solet.

Parit Mense Majo. Ova in forti fluento ad littora, & prærupta limosa ejicit.

Sarachi congener.
Sichling.
Sablar.

C A P U T I X.

D E

G O B I O.

F L U V I A T I L I.

Gobius fluviatilis Geln. Rondel. Aldrovando * Germanis *Gressling* Gressling (*Tab IX. Fig. 2.*) Oblongiusculus, subteres est, vix unquam proportionem à figurâ demonstratam excedit. Squamæ pellucidæ, in quibusdam magis, in aliis minùs ad fuscum vergentes, extrema illarum peripheria nigra: circa ventrem magis argentææ; infimus venter albescit; nigricantes quoque maculæ per totum corpus disseminantur.

Caput pro ratione corporis magnum. Cranium latiusculum concavè depressum. Maxilla superior ultra inferiorem nonnihil prominens. Oculum edentulum (dum aperitur) rotundum & ut Aldrov. + ex Gelnero asserit, velut ex præputio se exerens deorsum nutat; ad utrumque oris angulum cirro uno barbatum. Oculi altè locati, eorum Irides albæ.

Dorsum, & Venter eum subrotundum efficiunt. Totum corpus servando figuram rotundam in caudam gracilescit.

Pinnulæ numero septem, omnes pellucidæ, suffusæ: duæ ad branchias, geminæ ad medium ventris situatæ; quinta ad anum pronascitur. Hæ omnes reliquis duabus, scilicet caudæ, & dorsi magis rutilescunt. Cauda bifurcata est, quæ dorsi circa mediam ejusdem longitudinem provenit. Observante Willugh. § radiis novem firmatur. Ambæ hæ ultimæ punctulis nigricantibus insperguntur. Gobii passim fluentum inhabitant.

Aluntur cæno, cadaveribus putrescentibus, præsertim vero humana appetunt. Nam cum belli tempore diversâ animalia, & simul Turcæ interfecti in Danubium injicerentur; plurimi prope Turcarum Cadavera, paucissimi prope aliorum animalium capiebantur.

Caro mollis, humida, & lubrica, pauci apud nos æstimata, quod idem ex Ron-
Tom. IV, M deletio

* Lib. 5. cap. 32.

† Loca ut supra.

§ Lib. 4. cap. 25.

deletio affirmat Aldrov. * & insuper addit virus non nunquam resipere, fallique Medicos eos, qui Gobiones fluviatiles agris apponi volunt, credentes bis eam inesse succi bonitatem, quam Galenus in marinis commendat. Irixus præfertur.

Pinguisculi fiunt, præcipuè si multa cadavera pro alimento nanciscantur.

Ova minuta, pallide flavescencia.

Parit tempore Maii in vadoso, & veloci fluento: ova inter filices deponit.

* Lib. & cap. supra cit.

C A P U T X.

DE COBITIDE FLUVIATILI.

COBITIS Fluvialis Rondeletii Gesneri in Aldrovando, & in Willughbejo † Germanis Pfrillen Pfrillen (Tab. IX. Fig. 1.) dicitur: Gesnerus in suo nomenclatore aquatilium de pisc. saxatilibus part. 2. cum præter Pfrillen, & Pfrillen Pfrillen quoque nuncupari asserit.

Dubitat Willughbejus ibidem, utrum piscis hic à superioribus secundum suum scilicet ordinem, id est à Gobio fluviatili minore, à Cobitide fluviatili barbatulâ, à Cobitide barbatulâ aculeatâ, à Tæniâ cornutâ Schonfeldii differat? quoniam id ex nimium compendiosâ, & obscurâ descriptione Gesneri, & Rondeletii (ut ipse ait) vix sciri potest. Verum enim verò à Gobio fluviatili minore discrepat principaliter, quòd illo adhuc minor existat, neque superiorem maxillam adeò productam obtineat, ut os deorsum nutet, cum illud quasi in promptu, uti Capitoes positum habeat: à Cobitide fluviatili barbatulâ, uti & Cobitide fluviatili aculeatâ per squamas, nam ambæ hæ cute glabrâ investuntur; à Tæniâ cornutâ Schonfeldii per corporis figuram, quam hæc latam, compressam, tenuem, & transparentem. Illa verò crassiusculam, & subteretem sortitur: recensitis signis, quibus ab aliis differt, superest ut ejus descriptionem tradamus.

Pisciculus igitur iste oblongiusculus, & subteres est, inter omnes Danubiales minimus, undè cæteris plerumque præda esse solet, ultra proportionem ab effigie exhibitam non augetur (figura illum modicè latiore, quàm est, ostendit.) Cutis squamulis minimis, subtilissimis integitur, quæ in quibusdam in dorso flavescit, & quasi limosi coloris est, in aliis cæruleo-purpureo, & viridi inter se coludendo furvescit, in ventre communiter argentea, & alba est. Tempore parturi-

* Lib. 5. de pisc.

† Lib. 4. cap. 18.

tionis verò rubra, uti cinnabaris. Per dorsum quoque, & latera maculæ nigricantes disperguntur.

Caput à Cyprini nonnisi parvitate differt, & figura aliquantulum teretiori. Oculi iride argenteâ circumdantur. Osculum edentulum; Rostra translucida.

Venter, & dorsum pisciculum crassiusculum reddunt; latera paululùm pressa; in prægnantibus verò pro ratione corporis multùm protuberant.

Cauda subteres est.

Pinnæ subtiles, translucidæ, ut vitrum purius. Septem numerantur, quæ figurantur, & situantur, ut in Tinca, Naso, Capitone.

Circa ripas ferè semper supernatat, inhabitat tum arenosa, & lapidosa, tum lutosa loca.

Vivit ex muco, & cæno.

Caro alba recentiuscula friabilis, & salubris habetur; spinæ ob subtilissimam structuram vix perensibiles.

Pinguisculus fieri solet.

Ovis multùm abundat, quæ lutea sunt, & exilia.

Parit mense Majo in arenâ, & inter lapillos; fœcundus est pisciculus, & valdè propagatur.

S E C T I O I I I .

Pisces fluviatiles pinnis aculeatis

C A P U T I .

D E

ASPERIS PISCICULIS

ASPER PISCICULUS I.

ASper pisciculus iste, cujus nunc descriptionem præbemus (*Tab. IX. Fig. 3.*) ab Aldrovando * generali nomine *Piscis Danubiani* intitulatur, atque Germanis Zingel nuncupari affirmatur: Is Author ab aspero pisciculo Rondeletii indistinctum esse suspicatur. Verùm quòd Zingel Zingel nostras reverà differat ab aspero Rondeletii, qui nostris ~~Strocher~~ Strœber, vel ~~Streber~~ Streber est, ex sequentibus patebit.

Est enim Asper pisciculus vernaculo nomine Zingel corpore oblongus, subtiles, Dorso acuto non repandus; ventre ferè nihil protuberans, sed æqualiter secundùm omnem mensuram in caudam gracilescens. Maximus longus est ad unam & mediam spithamam, gravis ad unam circiter libram. Squamulæ parvæ, duræ, & asperæ horum piscium; aliqui colore squamarum sunt clarè fusco, & nigricantibus areolis maculantur; alii terræ exciccatae, & radiis solaribus multùm exustæ colore perfimiles, atque iidem nigris areolis notati. Omnes in alvo albescent.

Caput curtum, macrum, supernè, & lateraliter pressum, quadratâ figurâ sensim in rostra acuta definit. Oculi magni prominentes, ut in Percis. Os medio-re, denticulis parvis asperum.

Tom. IV.

O

Pin-

* Lib. 5. de pisc. cap. 28.

Pinnæ duæ aculeatæ æqualis ferè magnitudinis, à se tamen diffitæ ex dorſi acie proveniunt: ad Branchias geminæ ſunt, totidem his ſuppoſitæ ad principium imi ventris: una ad anum; caudæ forcipata eſt. Omnes clarè furvæ ſunt, & extenſæ pellucet.

Fluentum quietius amat, fundum ordinariè petere ſolet.

Piſciculis exilibus veſcitur.

Ejus caro inter ſalubriores, & principales ſibi locum vendicat, hæc candida, ſuavis, & friabilis eſt.

Pinguedo omnis inteſtiniſ adneſcitur.

Ova albida, & exilia.

Parit Martio in forti fluento, ova in arenis, & inter lapillos deponendo.

A S P E R P I S C I C U L U S I I.

Hic verus, & legitimus eſt *Asper piſciculus* Rondeletii à Willughbejo * allegati, noſtratibus *Strocher* Strocher, vel *Streber* Streber (*Tab. IX. Fig. 4.*) uti quoque Ratiſbonenſibus rectè eodem aſſerente dictus. Corporis figurâ oblongiſculus eſt, eâ tamen nunquam unius, & medii digiti longitudinem excedit, & craſſitie ventris pollicem mediocrem. Squamæ duriſculæ, aſperæ totum corpus tegunt, excepta alvo, quæ alba cute obducitur. Hæ illi colorem exciccatae terræ tribuunt, & cum majoribus caſtanei coloris maculis, vel areolis interſtingunt.

Caput ferè uniforme cum priore obtinet, rotundius tamen eſt, & roſtris longioribus. Os denticulis aſperum.

Dorſum latiſculum ferè æquale, alvus, & latera prominentia.

Cauda longa exactè teres, dura, gracilis, craſſitiem minoris anſerini calami ſcriptorii vix adequat.

Pinnæ duæ aculeatæ in dorſali parte ſunt, duæ ad Branchias, geminæ ſub his ad principium imi ventris, una poſt anum, oſtava, & ultima caudæ lata, & plana.

In profundis fluentis degere ſolet, fundum ſemper petit, undè nonniſi tempore parturitionis capitur, dum velocius, & vadofum fluentum ingreditur.

Ali-

* Lib. 4. cap. 16.

Alitur pisciculis, & arenâ.

Carnis bonitate multò inferior priore existimatur. Caro candida est, & duriuscula.

Pinguedo nulla carni, pauca intestinis adnasci observatur.

Ova albida, exilia, illis copiosè pollet.

Parit Mense Aprili in arenâ, aut inter lapillos in velociori, & vadoso fluento.

Dissert à primo nostro pisciculo aspero. Primò capite, quod rotundum, & nequaquam quadratum habet uti ille. Secundò dorso, quod latiusculum, & veluti fulco quodam ante primam pinnam (ut notat Willughbejus) impresso concavum; è contra in illo dorsum acie eminet. Tertiò ventre prominentiore. Quartò cauda, quæ in hoc subtilior æqualiter, & exactè teres est, in altero figuram corporis servat, & ad pinnam gracilescit.

Cobitis.
Pfrln.

Gobius.
Gressling.

Asper pisciculus I.
Zingl.

Asper pisciculus II.
Stroeber.

TRACTATUS II. FLUVIATILES MARINI

Qui ex mari in Danubium, & contra feruntur

FLUVIATILES MARINI

Omnes intus cartilaginei, & sanguinei

|
sed cute

levi *scabrâ*

S E C T I O I.

Fluviatiles Marini cute levi.

C A P U T I.

DE HUSONUM CLASSIBUS

H U S O I. *Verus, & genuinus.*

HUSO Gefn. Aldrovando, * & Willughbejo † Germanis ~~Gausen~~ Hausen. Ungaris Wyfahál. Rascianis МОХЪСѢ Moruna intitulatur (*Tab. X. Fig. 1.*) oblongus est, ventricosus, exos, excepto capite, & pinnis inter omnes pisces Danubiales maximus. Communiter longitudinis duarum orgyarum, ponderis quingentarum, & sexcentarum librarum capitur: verum & noningentarum Viennæ in foro venit: minor sub quindecim libris nunquam repertus fuit, talem quoque rarissimè se vidisse asserunt piscatores. Cutis lævis, circa dorsum fuvè cinerica,

* Lib. 4. cap. 9.

† Lib. 4. cap. 14.

cia, quà protuberantias dorſi tegit, uti & in alvo albicat.

Caput ſuperius ferè planum, latum, ſtriis in longum tractis ſcabrum. Cranium offeum cartilagineſcendo velut in proboscidem, ſeu roſtrum albicans, craſſum, prominens, & acutum definit. Oculi pro corporis ratione parvi, non protuberantes. Nares ante oculos ſituantur. Os dentibus expers in pronâ parte (quæ plana) adverſo ſitu oculis reſpondet, hujus riçtum efformant duæ teretes, & ferè ſemicirculares cartilagineſ, quæ in piſce quadringentarum librarum auriculari circiter digito craſſæ: dictæ cartilagineſ ope carnis flaccidæ, & muſculoſæ in parte planâ ligatæ tenentur. Undè ſi hæc laxetur riçtus oris decumbit, ſi conſtringatur ad planum retrahitur. Cirri aliquot carnei flaccidj ante os propendent. Branchiæ ab operculis ſuis non accuratè teguntur.

Alvus, & dorſum plana, hoc tamen nonnihil in acumen aſſurgit, in quo protuberantia quædam à cartilaginibus efformantur. Latera prominent, per illa integra utrinque una linea deorſum arcuata decurrit. Totum dorſum cartilagine ſolidâ, & craſſâ firmatur, quæ à cervice uſque ad pinnam caudæ perforata eſt.

Pinnis ſeptem gaudet. Duæ ſunt ad branchias, geminæ circa finem ventris, una poſt meatum excretorium, quæ dorſi ex adverſo intermedio ſpatio inter ultimas ventris, & illam ani latè provenit. Caudæ bifurcata eſt, cujus cornu ſuperius dimidio inferiore longius. Omnes pallidè rubent, offibus validis, & in cartilaginem gracileſcentibus firmantur.

Hyemali tempore in profundis cavernis latitat, ex quibus à fruſtis glaciæ circa Ver quandoque totam capacitatem Danubii violenter uſque ad fundum infarciētibz expellitur, quæ impingentia eum non rarò ſauciant, ipſumque roſtrum quandoque confringunt, glaciæ deperditâ, & novâ aquâ ſuperveniente in altum aſcendit ad ova ejiciendum. Aſſirmant piſcatores non ſolùm de hoc, verùm etiam de reliquis Huſonum claſſibus, omnes ex mari nigro aſcendere, ac illos, qui primo ex mari pervenerunt eſſe coloris clarioris, inſtabili Vere in mare tranſmigrare; in Julio reverti; circa Autumnum denuò in altum aſcendere, & latibula ac hybernia quærere. Undè nonniſi circa Ver, & Autumnum capitur, nam Æſtate à Danubio exul creditur. Hyeme verò ei retia in profundo latenti approximari nequeunt.

Modus eum capiendi diverſus eſt, quandoque enim in alto poſitus ex ſclopo glandine trajicitur, quandoque dum ſe ei approximandi adeſt occaſio, haltâ tranſigitur; quam primùm vulneratus eſt, reſupinatur, & turbatur, undè piſcatores ſummâ celeritate in fauces, & per branchias funem foras perducunt atque fuſtem alligant, ne funis retrocedere poſſit. Navi appendunt, & ad ripas pertrahunt. Plerumque tamen ubi natare obſervatur, retibus longiſſimis, ſed filo ſolùm, & amplis oculis contextis circumducitur, quorum extremitates duas in naviculas duas ſingulam in ſingulam imponunt: ubi roſtro in retia impingit, titillatur, & quia

mo-

molestè fert titillationem, retrocedit, undè continuè titillando versùs ripas in vadum cogitur, dumque se sufficienti aquà ad natandum destitutum experitur, sæpe sæpius timore, vel furore percitus usque in ripas siccas se ejicit, undè resupinatur, tum advolantes piscatores funem antè recensito modo traducunt, atque piscem in aquam reponunt, repositum palo in ripis incussò alligatum permodum naviculæ conservare solent. In hoc actu supra suam quamcumque partem inconsideratè allabentes novellos, & incautos tyrones caudà in flumen persæpe evibrat. Dum verò eum mansuetum, & minus timidum animadvertunt, illum in alvo titillant, ex quo resupinatur, ut occasionem habeant funem traducendi.

Muco, & cæno vivit; nonnulli eum piscibus vesci putant, eo inducti, quod quandoque in aperti ventriculo reperiantur, verum id non nisi casualiter accidit, siquidem dum in alto circumvagans rictum oris (qui benè amplus est) hiantem, & distensum servat, hi sponte sua, & cæcè in ipsum incurrunt.

Caro alba, gustui grata instar vitulina, solet etiam diversimodè uti hæc præparari, qui eam antè nunquam comederunt vitulinam credunt. Ex ossiculis pinnarum æquè gelatina, uti ex pedibus vitulinis excoquitur.

Pinguedo alba in aliquorum dorso ad tres transversos digitos alta.

Ova rotunda atro-cærulea in membrana cinericii coloris continentur, hæcque multitudine suà tertiam ponderis partem adæquant. Omnia viscera, & intestina externè nigrè cærulescunt. Ventriculus sacco cuidam oblongo similis, internè albus, & rugosus ductu quodam cum vesicà natatorià communicat. Vesica natatoria internè albà tunicà obducitur, quam humidam facillè lades, & levissimè palpando dilacerabis: tunica hæc ad calorem solis, aut ignis indurefcit, minus læsioni obnoxia, & apta ad separandum redditur. Eandem solis digitis separatam, & ulteriùs exsiccatam vernaculo idiomate *Gausen blatter*. Hausen blatter, vel *Gausen blasen* Hausen blasen, latino Jetyocollam nominamus: eadè minutim concisà, & in mucilaginem maceratà ad clarificanda vina utimur, atque cum vino decocta opiparas pro lautis conviviis gelatinas conficimus. Quomodò verò intestina, & viscera situentur? subjectis horum anatomicis delineationibus sub oculum ponetur in VI., sive Miscellaneorum Tomo.

Parit verno tempore, dum in alto circumvagatur: quamvis autem ova copiosissima in Danubium emittat, attamen infecunda inibi sunt, eaque ut plurimum à Sturionibus devorari piscatores credunt.

H U S O I I.

SEcunda Husonis species Germanis Glatt-Dick à cute lævi dicitur (*Tab. X. Fig. 2.*). Quare cùm Antaceo stellato Aldrov. congener sit, isque ob cutem asperam Wax Dick dicatur, fas nobis sit hunc ob cutem lævem, & secundùm Germanicum nomen Antaceum lævem appellare. Ungaris Tock, Rascianis Serrewenfertli appellatur. Figurâ externâ, cute, colore hujus caterisque cum præcedenti ferè convenit. Differt tamen ab eo, 1. figurâ cranii quod magis protuberat, & rotundius est; 2. oculis qui pro ratione corporis majores, quàm in antè descripto; 3. rostro, quod brevius, gracilius, ac acuminatius est; 4. modo crescendi, siquidem ultra longitudinem septem spithamarum, & pondus sexaginta librarum non excrefcit.

Caro alba, illi antea descripto bonitate prævalet.

Pinguedine proportionaliter priori æqualis.

Ova pauciora, quàm in primo.

Huso primus.
 Häufen. Hausen.

109259. Moruna. Wyfahel.

Huso il seu Antaceus glaber.
 Platt Dick. Glatt Dick. Jeseitra. Jeseitra.

HUSO III. STURIO I.

STURIO Germanis ~~Stierl~~ Stierl. Ungaris Kestcheke. Ralcianis *54879* Kestchegi dictus (*Tab. XI. Fig. 1.*) Hufoni conformationis formâ perquam similis est. Differt tamen ab eo primò mole corporis, siquidem vix major unquam captus in Danubio, qui ultra octo libras carnibus, & ovis tres ponderavisset.

Secundò quinque ordinibus ossium in acumen retrò spectans assurgentium, qui ordines per universum corpus longitudinaliter decurrunt, & illud ferè pentagonum reddunt. Tertio Rostrò pro ratione corporis longiore quàm in reliquis Hufonibus ante descriptis, hoc constat ex cartilagine exterius ossè tanquam vaginâ obductâ, octavam circiter partem longitudinis corporalis obtinet.

Cæno, & luto alitur, præterea ova Hufonum affectat. Hyemali tempore in Cavernis multi simul in cumulum collecti, & inter se complicati mucum proprium fugunt, quem è corpore emittunt.

Caro alba, & delicata est, hæc omnes Hufonum classes antecellit.

In principio Veris Mare versùs demigrat: circa finem Aprilis parit.

HUSO IV. STURIO II.

Species Sturionis altera (*Tab. XI. Fig. 2.*) primâ magis cute nigrescit. Ossa in dorfi acumine prominentia, longiora, acuminatiora, & magis adunca. Rostrum longius sursum tendit.

Sturio hic in cataractis Danubii, Ponte Euxino, & Propontide invenitur attamen in Bosphoro Thracico, qui à Ponte Euxino in Propontidem via est, nunquam à se, suisque antecessoribus captum fuisse piscatores affirmant, cum tamen per eum, utpotè unicam viam necessàriò transire deberet. Undè hac ratione persuasi, eum ex mari ad cataractas Danubii ascendere, & ab iisdem per quosdam meatus, & canales subterraneos in Propontidem transgredi credunt.

Füſo. III. Sturio. I.
Stierl.

Ἰστρυγιον Ketschegei Ketsche.

Füſo. IV. Sturio. II.

S E C T I O II.
 FLUVIATILES MARINI
 C U T E A S P E R A
 H U S O V.
 ANTACEUS STELLATUS.

HUSO quintus noster Aldrovando * Antaceus stellatus; Germanis à cute scabra, & aspera *Wax Dick* (Wax Scabrum significat) aliis etiam *Esther* Esther: Ungaris Jelettra, uti & Ralcianis, quod suis litteris sic exprimunt *Σεμλά* denominatur (*Tab. XII. Fig. 1.*). Husoni corporis formâ perfimilis est; in molem similem cum Antaceo lævi nostro excrescit. Cutis scabra, & aspera furvè cineritia, in alvo pallidè ex luteo rubra; stellatis maculis proprii coloris obscurioris notatur; per universum quoque corpus quinque ordines ossium aculeatorum, ut in Sturione decurrunt: Rostrum inter omnes Husonum classes obtusum habet.

Caro in quibusdam alba, in aliis verò, qui cute sunt nigriores plerumque ex luteo in rubicundum inclinat: sapore carnem Antacei lævis superat. Cætera ei, cum reliquis communia.

* Lib. 5. de pisc. cap. 3.

H U S O V I.

HUic Germani *Scherg* Scherg, Ralciani *Σχέρη* Scheregi: Ungari Scherek nomen tribuunt (*Tab. XII. Fig. 2.*) nobis ob similitudinem cum Antaceo
 Tom. IV. T stella-

stellato, & rostrum, quod inter omnes Hufonum classes longissimum obtinet, latine *Antacum rostratum* denominare liceat. Hufoni quinto persimilis est, attamen eo adhuc minor, & gracilior, nam longitudine spithamas sex, & pondere carniunt libras quadraginta quinque, ovium decem, vel duodecim circiter non excedit. Rostrum gracilius, longius, ad sextam partem suæ extensionis longum obtinet. Cute scabrâ, stellatis quoque maculis refertâ tegitur, hæc circa dorsum ex æruleo nigricat, circa alvum, ut & ubi ossa aculeata prodeunt, alba est.

Caro alba, in iis, quorum cutis clarioris coloris; in quibus verò obscurioris est ex luteo rubet. Præstantiâ suâ antecedit (Sturionem si excipias) omnibus reliquis Hufonum classibus.

A P P E N D I X.

Omnes Hufonum classes duabus leucis ante fortalitium Commoromium, Germanicè, Commorn non ascendunt. In ascensu, & descensu eorum Piscatores animadvertunt omnes eandem certam, & determinatam viam servare.

Huso. v. Antaceus stellatus.

Бѣлѣ Дѣл. Wax dick. зчзм Δσγ Јеѕетта.

Huso. vi. Antaceus rostratus.

Шерг. Scherg.

шзqszvzŭ Scheregi Schereck.

TRACTATUS III. PALUSTRES

*Qui degunt solum in paludibus in quas aquam
Danubius suppeditat.*

PALUSTRES TANTUM

intus spinosi , & sanguinei

sed cute

lævi

squamosâ

SECTIO I. PALUSTRES CUTE LÆVI.

C A P U T I.

DE MUSTELA FOSSILI.

QUem Aldrovandus * in descrip. Piscem fossilem, & in icone Mustelam fossilem appellat, hunc Willughbejus † sub nomine Misgum, vel Fisgum, & eodem § sub nomine Mustelæ fossilis Gesn. describit : ipse etiam Author duobus capitibus sub diversis nominibus declaratum unum esse putat, ultimo loco citato inquires. *Fortè hic piscis cum Misgum, vel Fisgum superius descripto idem est.* Germanis Danubii accolis *Misgurn* Pisgurn, finitimis ad Bohemiam *Mural* Mural
Tom. IV. V ral

* Lib. 1. cap. 8.

† Lib. 4. cap. 14.

§ Lib. 4. cap. 16. §. 1.

ral aliis *Peiscker* Peisker, vel *Beiscker* Beiseker, nonnullis *Pfeisser* Pfeisker à *Pfeissen* Pfeiffen (sibilare) denominatur (*Tab. XIII. Fig. 1.*) nam dum attingitur, in gyrum se contorquere, & præ timore sonum acutum per modum sibili edere solet. Oblongus, & teres est, ad longitudinem unius circiter spithamæ, & crassitiem unius digiti crassioris summè excedit. Cutis squamis caret, lubrica est, secundum longitudinem lineas tres nigras, aut si accuratius cum Willughbejo utraque latera consideres, quinque reperies, unam in summo dorso, duas latiores in mediis lateribus, duas in imis angustiores. Alvus lutea est, nigris punctatis maculis variegata.

Caput supernè pressum circa cervicem latum, & crassum in angustum, & acuminatum anteriùs definit. Oculi parvi, profundè insiti. Os edentulum cirris, vel carunculis capillaribus barbatum.

Venter cum caudâ supernè, & infernè æqualem semper latitudinem servat, sed à meatu excretorio versùs extremum ejus crassities attenuatur. Linea à branchiis ad extremum caudæ decurrens corpus in duas partes subdividit.

Pinnis quinque gaudet. Duæ ad branchias, una ad meatum excretorium, una ad medium dorso locatur: Caudæ plana semicirculari figurâ definit; omnes pinnae fuscae, & nigricantibus maculis variegatae sunt.

Degit in paludibus, locis uliginosis, in cavernis inter arundinum radices, ex quibus sæpè effoditur.

Vescitur muco, & cano.

Caro suffusca, paludem & uliginem redolens, subdura, & lenta, & nonnisi in pauperum mensas affertur.

Pinguedo ad sensum nulla.

Ovorum ingenti copiâ pollet, quæ suffusca, parva, dura, & densè inter se composita sunt.

Parit mense Augusto in paludibus, & uliginibus.

SECTION II.

PALUSTRES

Cute Squamosa

CAPUT I.

DE RUBELLO

SIVE

RUTILO.

Descriptio Aldrov. * ex Gesnero allata cujusdam piscis Germanis Roddav. dicti (cui Rubellus, seu Rutilus idem Gesn. nomen tribuit) uti & icon cum eo Lingua Austriacâ *Rottaug* Rottaug, vel *Rottaugen* Rottaugen, Ralscianicâ *μρκεηακῆτα* Chesega; Ungaricâ VeresSzaryketeg denominato (*Tab. XIII. Fig. 4.*) in omnibus consentiret, nisi eidem maxillas dentibus munitas quinque tribueret, cum noster Rottaug illis careat. Willughbeii † Rottaug, seu Erythrophthalmus, & Bramis affinis accuratè cum nostro correspondet.

Corporis figura ferè cum Cyprino juvene, & parvo convenit, dorso tamen est latiore, & teretiore, minusque acuto; lateribus planioribus, & pressioribus illo tenuior est. Longitudo unam spithamam, latitudo quatuor digitos, pondus mediam libram, octo scilicet uncias nunquam excedet. Squamæ mediocres, circa dorsum furvæ, in ventre argenteæ, rubri tincturâ modicè dilutæ: desquamati cutem virescere ait Willughbejus. Oculorum Irides flavo colore diluuntur, aliis rubro.

Pinnæ septem numerantur figuratæ & situatæ, ut in Capitonibus, Naso, Orfo, in aliquibus, quæ medii ventris, ani, & caudæ cinnabarini sunt coloris, illæ
Tom. IV. X verò

* Lib. 5. de pisc. cap. 37.

† Lib. 4. cap. 4.

verò ad branchias, & dorfi obscure pellucidæ, & flavæ, hique oculorum irides flavas obtinent, atque à Colero in suâ Historiâ Germanicâ de piscibus vulgari linguâ *Roetsfederle* Rottfederle, latinâ Rubripinnula à rubore pinnarum denominatur, in aliis omnes pinnæ furventes; & his oculorum iris rutilat; his ab eodem Authore nomen *Roetaugen*, seu Etytrophthalmi magis propriè imponitur. Atamen utraque species à vulgo, & plebe nostrâ sub nomine Rottaugen confunditur.

In paludibus inter arundineta degere solet.

Alitur muco, herbis.

Caro spinulis referta, mollis, durior tamen quàm in Cyprino.

Pinguedo carni intermiscetur, & intestina obvolvitur.

Ova exigua pallidè rubea, utcunque copiosa.

Parit Mense Martio inter arundineta, & arborum radices.

C A P U T I I.

D E

ALBURNO AUSONII.

Quem Willughbejus * sub Alburno Ausonii describit cum nostro *Burckhofer* Burckhofer Austriacâ linguâ sic dicto eundem esse effigies data nostri similima confirmare videtur (*Tab. XIII. Fig. 3.*).

Pisciculus brevis, pressus, tenuis, & latiusculus est. Dorso, & alvo æqualiter repandus, ferè nunc natæ Bramulæ similis. Supra magnitudinem à figurâ demonstratam nunquam augetur, imò hæc ipsum majorem exhibet, quàm esse solet. Cutis tegitur squamulis tenuibus, facile deciduis, magnis pro tam parvâ corporis mole: hæc in dorso ex ceruleo fuscissunt, in lateribus, & ventre argenteo, purpureo ceruleo, & viridi colore inter se collidunt.

Caput uti in Bramâ aut Cyprino (si parva magnis comparare licet) conformatur. Oculorum pupilla nigra; iris eorundem maculâ rubrâ notatur; quapropter multis *Roetaugle* Erytrophthalmulus dicitur, & cum Rutilo Gesn. præcedenti Capite descripto perperam confunditur. Os edentulum.

Pinnulis septem gaudet: duabus ad branchias, totidem ad medium ventris, unâ ad meatum excretorium, caudæ forcipatâ, & unâ in medio tergi. Pinnulæ om-

nes

nes obscure pellucidæ, exceptâ illâ ad meatum excretorium, quæ rutilefcit, & alterâ dorſi, quæ præterquam quod pellucida ſit, nigris maculis variegatur.

Incolit paludes vadofas, quæ multam juncorum, equiſetorum, & durorum, ac majorum graminum copiam progenerant.

Vefcitur muco, cæno, & herbis.

Carne eſt molli, parùm pingui viliffimi pretii, & fere vilium viliffimus.

Ova copioſa exilia, uti fabula, obscure flavent.

Parturit Menſe Julio.

C A P U T I I I.

D E

G O B I O C A N I N O.

Pifcis *Gundesfiſch* Hundtsfiſch (piſcis caninus) (*Tab. XIII. Fig. 2.*) *Auſtriacis* ſic dictus, ab ignaris ſæpè ſæpiùs pro Gobio habetur, quamvis cum eo non-niſi rudem ſimilitudinem habeat: quia verò ejusdem deſcriptionem hætenus apud Authores invenire non licuit, fas nobis ſit eundem Gobium à vulgi opinione, & Caninum à Germanico Hundt denominare.

Eſt itaque Gobius caninus piſcis, parvus magnitudine effigiem adjectam nunquam excedens, tumidus apparenter, ventricofus, & oblongus.

Cutis ſquamis reſpectu corporis magnis obtegitur, quæ eidem buffonis colorem tribuunt, circa dorſum magis ad nigrum inclinant, corpori non arctè adjacent, ſed modicè ab illo elevantur. Linea albis punctis conſtans utrinque à branchiis per latera ad caudam protenſa tergo vicinior, quàm infimo ventri.

Caput breve, ſubteres, lateraliter modicè preſſum, & verſus os gracileſcens. Oculi magni circulo argenteo circumdati. Os denticulis exiliſſimis: extremitas roſtri ſuperioris latiuſcula; labrum aliquantùm retrò curvum. Roſtrum inferius ultrâ ſuperius prominet, & verſus os aſcendendo ad ſuperius reſſectitur.

Venter amplus, laxus, multùm protuberans; Dorſum latiuſculè ſubteres.

Cauda ad meatum excretorium incipiens tenui & anguſtâ bifurcatâ pinnâ terminatur.

Pinnaſ ſeptem fortitur, omnes obscure pellucidæ, quæ dorſi, & caudæ utraque tranſverſaliter uno nigrarum macularum ordine lineatur. Duæ ad branchias, to-

tidem ad medium ventris locantur. Quinta juxta meatum excretorium provenit. Sexta dorsi est, quæ latiuscula tredecim radios obtinet. Septima caudæ forcipata.

Uti ipse sordidus est, ita sordidiores, & fætetes aquas ex inundationibus in scrobibus, & fossis relictas incolit.

Vescitur cæno, & insectis exilibus.

Carne est insalubri, nauseam excitante, nonnisi ab ignaro, & reliquis piscibus inadvertenter intermixtus mensæ affertur. Vere duntaxat, & tunc quidem rarò ejusmodi piscem videre licet, nam hoc tempore ineunte glacies rumpitur, cujus frustra sibi invicem violenter ob cursum velocissimum fluminis collisa, subtrusa, & supertrusa quandoque adeò capacitatem fluminis infarciunt, & explent, ut aquam stagnare, & alio exundare faciant, quæ exundans diversi generis pisces in loca, ubi Gobijs caninus degit, defert, quorum causa his solummodò temporibus ea loca piscatores perlustrare solent, & inter reliquos, & hunc capere.

Ovorum tertia sui ponderis parte potitur circa tempus parturitionis: hæc exilia obscurè flava.

Parturit Mense Aprili.

Mystela fossilis.

Pisgurn.

Pisgurn.

Gobius caninus.
Hundsfisch.

Alburnus Albonii.

Süßfischer.

Rubellus.

Rottaugen.

Zaruena chesegha.

Poffaigen.

Ugke lakera.

Veres Szárnyuketzégh.

C A P U T IV.

D E

C A R A S S I O.

CArassius Gefn. ex Aldrovando * Cyprinus latus alius, II. Carassii genus Willughbeii + Germanis nomine **Gareis** Gareis. Ungaris Coras. Rascianis **Kopawak** Karafak intitulatur (Tab. XIV.). Huic corpus latum, pressum, tenue. Longitudo ad latitudinem dupla. Dorsum valdè repandum. Colore squamis, capite, caudâ, pinnis, & ovis cum Cyprino convenit, ejus pinnae tamen magis furvent.

Inhabitat paludes, & plerumque in arundinetis detinetur.

Alitur muco, & herbis.

Caro recentior, minus pinguis, quàm Cyprini.

Parturit Mense Majo.

* Lib. 4. de pisc. cap. 41.

† Lib. 4. cap. 5. §. 2.

Carassius.
Gareifel.
Gareifel.

Karassak.
Karassak.

C A P U T V. D E T I N C A.

TInca communiter Authoribus, Aristoteli ^{τινκά} Germanis **Schlein** Schlein, Ungaris Variahal, Rascianis **Λιγιάκ** Liniac, (*Tab. XV.*) figurâ corporis fermè Cyprino assimilatur. Dorsum tamen minùs acutum in Tincâ, quàm in illo: ultra longitudinem duarum spithamarum, latitudinem novem circiter digitorum, pondus duarum librarum non excrefcit. Cutis ei nigra, virescens, squamulis, quæ molles, tenuissimæ, exiles, mucò quodam oblitæ, quo totus piscis lubricus redditur.

Figura capitis ventris, & caudæ Cyprino similis est. Iris oculorum rubet, & caudæ pinna plana, & lata minùs bifurcata est.

Pinnæ numero septem, nigricantis coloris. Duæ sunt ad branchias, totidem ad medium infimj ventris: una post meatum excretorium, alia è regione superius post medietatem dorsi enascitur. Ultima denique jam supramemorata caudam terminat.

Paludes amat.

Alitur mucò, & cæno; lumbricis terrestribus minoribus pro escâ hamo appofitis multùm allicitur; quod etiam notat Willughbejus *.

Caro alba, mollis, haud insuavis, si paludem non redolet (quod tamen pluri-
mæ habent) & piscis benè mucò repurgatus fit.

Pinguedo, quâ copiosè pollet, ferè omnis intestinis adhæret.

Ova alba mucosa, & exilia.

Parit mense Julio, quo tempore inter arundineta in altùm ascendit.

* Lib. 4. cap. 6.

Tinca.
Schleim.

Λντjακδ Liniae
Varjahal.

TRACTATUS IV. FLUVIATILES PALUSTRES

*Qui æque in paludibus adjacentibus, ac in
Danubio degunt.*

PALUSTRES FLUVIATILES

*Omnes sanguinè, spinosi, & cutè
squamosâ
|
sed pinnis
aculeatis non aculeatis*

SECTIO I. FLUVIATILES PALUSTRES

pinnis non aculeatis

C A P U T I.

DE BRAMA I.

CYprinus latus Rondeletii in Aldrovando *. Cyprinus latus, seu Brama Gefneri ex Willughbejo †, Germanis **Bräsen** Braxen, vel **Bleizen** Bleinzen; Ungaris Keflegi; Rascianis **Планика** (Tab. XVI.) respectu aliorum piscium ejusdem

* Lib. 5. cap. 42.

† Lib. 4. cap. 3.

dem ponderis latissimus, planissimus, & tenuissimus est, dupla ejus ad latitudinem longitudo; reperitur longitudinis sex palmorum, & latitudinis trium; ponderis sex librarum. Colore in dorso ex caruleo nigricat, albescit versus ventrem, juniores senibus albiore, uti etiam femellæ; squamæ grandiores sunt, deorsum striatæ ut observat Willughbejus §.

Caput breve, parvum pro corporis magnitudine, ejusdem figuræ ut in Cyprino, mustacibus tamen caret. Labra obscurè alba. Os edentulum, Palatum carnosum.

Dorsum insigniter repandum, seu arcuatum, & cultellatum. Venter multum compressus, angustus; altus tamen, quod enim amplitudine secundum latum deficit, altitudo complet. Lineæ latera dividentes à branchiis statim deorsum in arcum flectuntur, dein rectius usque ad pinnam caudæ procedunt.

Caudâ simili cum Cyprino gaudet.

Pinnæ septem furvæ, seu ex caruleo nigricantes: quatuor (quibus natat) figurantur, & situantur, ut in Cyprino quinta perampla meatui excretorio succedit ad caudam proximè producta; sexta alta paulo ultra mediam longitudinem dorsi provenit, cujus expansæ summa acies versus caudam declivis. Septima caudæ bifurcata.

Moratur in locis quietis, & plerumque in arundinetis.

Vescitur mucò, herbis, argillâ, bruchis, majalibus; coctâ avenâ, & hordeo à piscatoribus pro escâ adhibitis mirum in modum allicitur.

Aldrovandus *, ex Platinâ Bramas pisces insipidos affirmat. Willughbejus † Bramas esse carne molli, nec multum laudatâ asserit. Verum enim verò à nostratibus pluri quam Cyprini, & gratius duriuscula aestimatur, plurisque venit, ac ille.

Multum pinguecit, præsertim in Ungariâ: intestina copiosâ pinguedine sunt repleta. Ova Cyprini similia.

Generat Martio, & Aprili in altum inter arundineta ascendens, his mensibus albicantia quædam puncta, prominentia, dura uti claviculi, piscatoribus flores dicta, ex cute, & squamis masculi prorumpunt; his elapsis deperduntur. Idem etiam Willughbejus ex Gesnero adnotat de sua Bramâ Germanorum Steinbrachsmen, & Thombrachsmen. Austriacis piscatoribus pro tempore illo, quo prædictas excrescentias habet peculiari nomine *Rhenbraxen* Rhenbraxen denotatur.

* Lib. & cap. supra cit.

† Lib. & cap. supra cit.

§ Loco supra cit.

Mas.
Rhen Braxen.

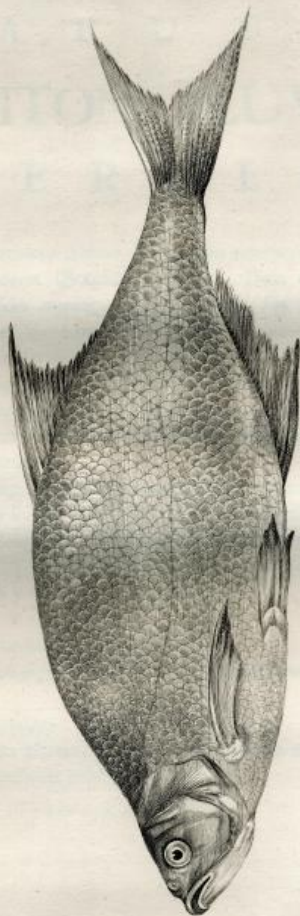
Brama. I.
Rhen Gräben.

B R A M A I I.

BRama altera Germanis *Scheich Bleinzen* Scheich Bleinzen dicta (*Tab. XVII.*)
fœmina est. Hæc est cute pallidior, & albidior; ultrà pondus unius, & me-
diæ libræ vix major evadit, neque mutationes subit, uti suprà descripta species.

Brana. II. Fœmina.
 Брага. Braxen. Платинка. Platicha.

CAPUT II.

DE CAPITONE FLUVIATILI

C O E R U L E O.

Capito fluviatilis cœruleus Aldrov. * Germanis antequam ultrà unam, & mediam libram ponderet *Gengling* Gengling, Dein verò *Bradtsch* Bradtsch. Vel *Seider* Seider nuncupatur (*Tab. XVIII. Fig. 1.*). Ungaris Dewerkefegi. Rascianis Dewerki. Longitudo maximi est unius cubiti, latitudo decem, aut duodecim circiter digitorum, pondus quatuor librarum. Aldrov. ejus latitudinem quatuor digitos non excedere asserit, verùm de nostro id verificari non potest, siquidem latitudo hujus ità ad longitudinem proportionata, ut corporis figura Cyprino assimiletur, eo tamen tenuior est, dorsum crassius, & teretius, ac latera magis pressa fortitur.

Pinnae furventes tempore hyemali, & generationis rubent, uti & in minoribus. Willughbejus † pronas semper rubere ait, quod de minoribus tantùm verificatur, cum asserat eos ultra duas libras non excrescere. Septem numerantur: situantur, & figurantur, ut in Cyprino, exceptò quòd illa, quæ ex dorso emergit, ad tantam longitudinem non producat, uti in illo.

Incolit loca quieta, & arundineta.

Alitur vermiculis, herbis, & cæno.

Caro quandoque adeò pinguis est, ut præ pinguedine flaveat. Grati saporis: præfertim assa.

Ova similia ut in Cyprino.

Parit inter arundineta Martio, & Aprili, ubi in altum ascendit. Masculi squamæ (dum generat) asperiores redduntur.

* Lib. 3, de pisc. cap. 19.

† Lib. 4. cap. 11.

C A P U T III.

D E

PHOXINIS SQUAMOSIS.

Q Uem Rondeletius sub nomine Phoxini squamofi adfert, apud Aldrov. * allegatus Gefnerus eum esse conjicit, qui suis Bambelle dicitur: nos Bambelle secundum descriptionem Gefneri eum arbitramur, qui nostris Auftriacis sub nomine *Lauben Lauben* indigitatur: duæ autem hujus species reperiuntur, quas Germani in *Reißlauben* Reißlauben, & *Windlauben* Windlauben dividunt: allata descriptione prioris, differentiam secundæ adnotabimus.

* Lib. 5. cap. 52.

P H O X I N U S S Q U A M O S U S I.

Reiß-Lauben Reis-Lauben (*Tab. XVIII. Fig. 2.*). Pisciculus est oblongus, lateraliter pressus, longitudinem digiti longioris non superat; latitudine ad duos transversos non accedit: squamulis exilibus, tenuibus, & tranflucidis tegitur. Cutis circa dorsum obscurioris est coloris, circa latera, & ventrem imum alba, seu argentea.

Caput ei pro sui magnitudine crassiusculum, in lateribus pressum, supernè minus declive, quàm infernè acclive; maxilla inferior linguiformis, superiore brevior, minor, & angustior, intrà superiorem se accommodat. Cranium, & labra pellucida. Oculum dentibus expers. Oculi magni, Iris eorum aurea, & argentea. Pupilla nigra.

Venter deorsum repandus; dorsum ferè cum caudà æquali, & rectâ lineâ correl-

respondet (figura dorfum repandum erroneè demonstrat) linea utrinque à branchiis rectè ad caudam deducitur, & hæc superior est, & dorso vicinior; alia inferior priore magis conspicua, deorsum repanda, & arcuata, circa cervicem inflexa, uti prior etiam ad pinnam caudæ terminatur.

Cauda ut in Naso, vel Capitonibus conformata.

Pinna in dorsi medio unica est, binæ ad branchias, totidem in medio ventris: alia post anum latiuscula, ultima caudæ bifurca. Omnes albæ, & pellucidæ sunt.

Amat fluenta, quietiora, & profunda.

Vivit mucò, limo, & luto.

Caro mollis, aristis referta, ob hanc in vilissimorum numero reponitur, utcunque tamen pinguescit.

Ovula exilia, albicantia. Includuntur membranulæ subtili, argenteæ, splendenti, & punctulis nigris, minutis supernè densius, infernè rariùs eleganter inspersæ.

Parturit Junio inter arundines, & arborum radices.

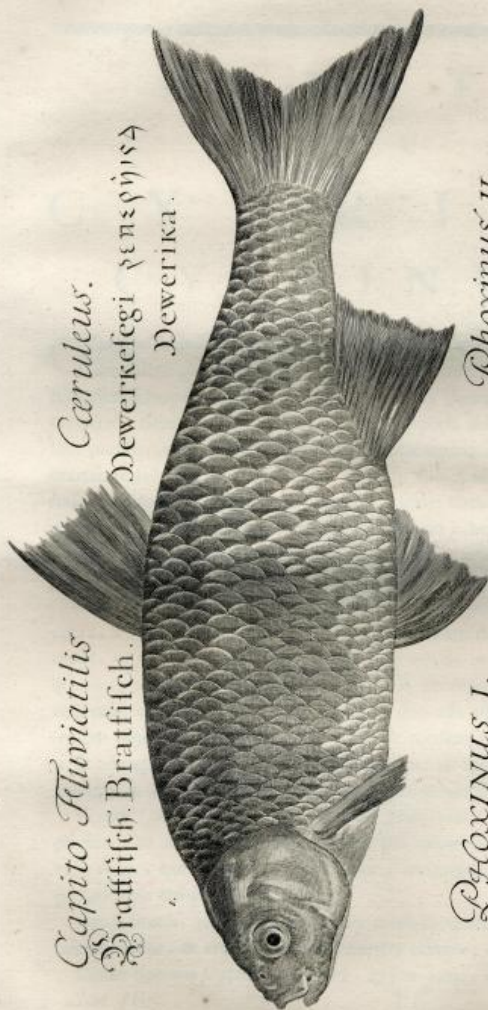
P H O X I N U S II.

PHoxini secunda species Germanis *Wind-Lauben* Windlauben dicta (*Tab. XVIII. Fig. 3.*), differt à priore, quòd hæc angustior, & longior sit, neque ventre repando, uti prior. Magnitudinem ab effigie expressam excedere non solet.

Capito Fluviatilis
Brätfisch. Bratfisch.

Ceruleus.

Dewerkelegi ρενερήισα
Dewerika.

Phoxinus 1.
Reistäubchen. Reisläuben.

Phoxinus 2.
Windläuben. Windläuben.

CAPUT IV.

DE

CYPRINIS

CYPRINUS I.

CYpinus Aldrov. * plerumque à nostratibus Latinè, & fortè perperam Carpio appellatur, ab Oppiano, ut asserit Aldrov. Græcè *Καρπύριον*, Germanis *Kharpsen* Kharpsen dicitur, Ungaris aliquibus Pontty, aliis Poidka. Rascianis *шаранъ* Scharan (*Tab XIX.*). Figurâ corporis oblongus, & latus est, lateraliter pressus, nonnihil tamen in ventre protuberans; in magnam corporis molem excrefcere solet, ita, ut quandoque latitudo ejus duas spithamas circiter, longitudo duos cubitos, & medium, pondus triginta libras adæquet. Cutem inter omnes pisces Danubiales squamis maximis munitam habet: color hujus in dorso fuscus est, qui ad latera in citrinum vertitur, versus infimum ventrem albescit; totus piscis pro ratione ætatis majoris magis, magisque flavescit.

Caput breve, lateraliter spectatum quasi triangulum, cujus latera nonnihil excurva, à tergo ad labra obliquè, & curtim cranium deprimitur. Totum denique caput, ut in Tincâ formatum. Oculi sunt medii, modicè extra cranium protuberantes, ante quos sunt duo foramina. Os dentibus caret, mediocre, labra flavescentia: dentium tamen vicem suppleant duo ossa aspera, satis durè digitum intrusum prementia in inferiore parte sita, & tertium superius in palato, quod læve & triangulare, ut rectè asserit Rondeletius: ad labrum superius carunculæ duæ oblongæ in acutum desinentes, & mustacum modo dependentes enascuntur.

Venter (ut ante notatum) lateraliter protuberat. Dorsum arcuatum, seu repandum, & cultellatum. Alvus variat pro ratione sexûs, & temporis; in masculis enim, qui lac gerunt, angustior, in fæminis verò latior, præcipuè circa parturitionis tempus existit.

Cauda brevis, longitudinem circiter mediam ventris æquat. Circà ventris terminum latior, & crassior, ad extremitates tenuior, & angustior evadit.

Pinnæ numero septem: minorum, quibus natat, duo aequalia sunt paria, quæ
Tom. IV. F f angust-

* Lib. 5. de pisc. cap. 48.

angustiores, & crassiores circa basim, in progressu versùs extrema tenuiores, & obliquè latiores existunt. Unum par in latera propè gulam adbranchias, alterum in medio ventris in alvi latera inseritur. Quinta ad meatum excretorium latè producta, & caudam versùs concidens. Hujus primum, & anterius officulum, quà caudam respicit ferratum. Sexta in medio dorsi incipiens ad caudæ initium propagatur, & caudam versùs concidit. Septima caudæ bifurcata. Pinna hæc circa basim fusca, progrediendo ad extremitates magis, magisque flavescit. Dorsi fusca est, quæ in pronâ parte locantur magis flavicant. Jam in paludibus, jam in fluvio circa ea loca circumvagatur, quæ ei alimentum suggerunt.

Illud autem est argilla, limus, mucus, & herbæ.

Caro albicans, mollis, benè saturans; mollior, sed pinguior in illis, ob aquas segniores, qui in Ungariâ degunt. Recentior verò, & salubrior, in illis, qui in Austriâ.

Pinguedinis plurimum intestinis adhæret. Caro circa alvum in majoribus, & præcipuè in Ungariâ captis præ pinguedine lardo suillo per similis.

Ova coloris rutilè flavicantis, magnitudinis seminis millii. Illis copiosè repletur circa Ver.

Parit Mense Majo in fluente vadoso, & glareoso, quo tempore fortiter contrà fluxum aquæ nititur.

Hujus generis Carpionem, 4. ferè pedes longum, & 27. libras ponderantem, ad confinia Transylvaniæ, è flumine Temis, Ann. 1701. 5. Martii, accepimus.

CYPRINUS. I.
Karpfen. Karpfen.

шагирь. Саран. Pontty.

C Y P R I N U S II.

CYprini secunda species Germanis ~~Spiegel-Kharpfen~~ Spiegel-Kharpfen vel ~~König~~ König dicta (*Tab. XX. Fig. 1.*) differt à priori, primò squamis quadruplo majoribus (*Tab. XX. Fig. 2.*). Hæ quâ parte infiguntur pellucidæ, posteriore verò ad medium ambitum aurei coloris sunt, rarò integro ordine sibi succedentes: secundo cute, quæ circà dorsum nigra, circà latera, & alvum aurei coloris, in majoribus aliquantùm splendens: potiori ex parte squamis, nuda, sub squamis mollior, quâ illis non tegitur durior. Carne delicatior est priore.

Cyprinus. II.
Spiegel Karpfen oder K nig.

Spiegel Karpfen vel K nig.

*Figura ex Cyprino hujusmodi. Trunc
librarius, et melle ad notitiam
magistrulorum expressa.*

C Y P R I N U S III.

CYprinus tertius noster, Willughbejo * Carassius tertius est: *Germanis id generis* (ait) *vocantur Halb Karass, id est dimidii Carassii, ab aliis Karpkarass, quoniam è Carassio, & Carpa veluti compositi videntur.* Verum hæc denominatio vulgaris esse videtur, circa Albim; circa Danubium à nostratibus nomine *Sittich-Karpfen* Sittich-Kharpfen denotatur (*Tab. XXI.*). Similitudine inter Cyprinum & Carassium mediat, nam ex ovis Cyprini, quantum Piscatores asserunt, & semine, vel lacte Carassii, aut è contra progeneratur: horum nullus repertus, qui ultra tres libras ponderavisset.

* Lib. 4. cap. 5.

Cyprinus. III.
Ziffig Karpfen. Sittich Karpfen.

C A P U T V.

D E

L U C I O.

Plucis Lucius Latinis Authoribus communiter sic dictus, ut Rondeletius opinatur, Græcè Aufonio *Παφούριος* nomine à Lupo deducto insignitur. Germanis *Hochten* Hochten. Ungaris Cluka, Ralcianis *ψογκα* Stukha dicitur (*Tab. XXII. Fig. 1.*). Oblongus est, ventris laxi, inter omnes Danubiales voracissimus, & rapacissimus. Longitudo maximi quatuor cubitorum, latitudo duarum fere spithamarum, pondus sexaginta librarum observatur. Squamis tegitur parvis, densis, & confertis; harum color in tergo furvus est, in lateribus ex furvo-cinnericus, in alvo verò albus; lutescentibus maculis ubique, præterquam in alvo variegatur.

Caput oblongum, macrum, à dorso usque ad oculos quadratum, exindè in rostrum anserino simile figuratum. Oculi minùs, quàm in aliis piscibus protuberant, mediocres, antè quos sunt duo foramina in unam cavitatem coeuntia ut notat Aldrovandus. Maxillæ oblongæ, inferior superiore longior, ad latera dentibus caret, ut affirmat Willughbejus †, & Aldrovandus §. Palatum, ut & maxilla inferior antè plurimis, acutis, & diversâ acie dispositis denticulis exasperantur. Ossa branchiarum quoque denticulis subtilibus serrata, mandibulæ pars inferior, quæ branchias tegit ex multis decurvis, semicircularibus, & laxè connexis ossiculis componitur.

Dorsum longum, & latum unà cùm ventre piscem fere quadratum reddit. Venter verò in fœminis prominet, & præcipuè circà parturitionis tempus.

Cauda in suo exortu latior, & crassior ad pinnam gracilior, tertiam circiter ventris partem longitudine æquat.

Pinnis natat quatuor, quæ inter se fermè sunt æquales, duæ harum sunt ad branchiarum ima, duæ infernè ad medium ventris. Quinta circà terminum dorfi exoritur, sexta huic fere ex adverso ad meatum excretorium, ambæ ultimæ versus caudam concidunt, septima caudæ bifurcata est: omnes sunt fuscè-flavicantis coloris, & nigris maculis variegatæ.

Amat quietiora loca, uti arundineta.

Tom. IV.

Ii

In

* † Lib. 4. cap. 37.

§ Lib. 5. de pisc. cap. 49.

In pisces degrassatur, & adeo vorax est, ut etiam suo generi non parcat: Inglutit item ranas, & cancos. Ungarici piscatores, dum illos in magnâ copiâ ad condiendum sale exenterant, in eorum ventriculis quandoque serpentes inveniunt: capitur etiam nonnunquam cum piscibus extra os prominentibus, qui extracti, parte, quâ ventriculo inerant, consumpti conspiciuntur.

Caro albicans, duriuscula, & recens, salubris æstimatur.

Pinguedo, quâ pro copiâ pabuli magis, vel minùs abundat omnis intestinis adheret. Ova coloris vitellini, magnitudine seminis millii: quantitate suâ circa tempus parturitionis ad minimum quartam, si non tertiam carniû partem adequant.

Parit Mense Martio, quo in altum (& plerumque inter arundineta) ascendit: hoc tempore, quasi cecus, & adeo turbatus est, ut eum sæpè sæpiùs in alto stantem solis manibus ex aquâ eripere liceat. Quod ipsemet propriis oculis in brachio Danubii Viennæ mœnia præterfluente conspexi. In quo Lucius quatuor circiter librarum in alto steterat; postquam ad lapidum iniectiones copiosas non terrefactus, & abactus, tandem duo illi se naviculâ approximarunt, qui illum solis manibus ita perturbatum ex aquâ in naviculam transposuerunt, hic negligenter custoditus, ubi se recollegit, denuò in flumen exiliit, & effugit.

Lucius.
Höfchen. Hechten.

щюка. Stukha. Cfuka.

Lucioperca.
Schiel. Смогъд Smul. Sýllo.

S E C T I O II.

Pisces fluviatiles palustres, pinnis aculeatis.

C A P U T I.

D E P E R C I S

P E R C A I.

Perca fluviatilis Rondeletii, Gesneri ex Aldrovando * Græcorum *negi*. Auftriacorum *Bersfling* Bersfling, vel *Berschling* Berschling, Rascianorum Wretenſa (*Tab. XXIII. Fig. 1.*) figurâ corporis non multum Cyprino abſimilis eſt, magnitudine quandoque, ad longitudinem unius, & mediæ ſpithamæ: ad latitudinem octo ſcilicet tranſverſorum digitorum, pondus duarum librarum attingit. Squamæ duræ, aſperæ, firmiter cuti infixæ, ex flavo fuſcæ, aliqualiſter etiam virenti colore relucentes. Venter imus albet; totum corpus quatuor, quinque, vel ſex areolis nigricantibus maculatur.

Caput parvum configuratum ſerè, ut in Cyprino; Oculi magni protuberantes, iride aureâ circumdati. Os in latera oblongum, inæquali ordine inſitis, acuminatis dentibus horridum; Operculum branchiarum verſus ventrem in mucronem deſinit.

Dorſum magis aſcendere, & alvus magis deſcendere videtur, quàm in Cyprino. Linea, quæ à branchiis ad caudam protenſa dorſo vicinior eſt.

Cauda teres à principio ſuo craſſiori verſus pinnam ſuam gracileſcit.

Pinnæ duæ ad branchias locantur, binæ ad principium ventris his ſerè ſuppoſitæ; una ad meatum excretorium, & caudæ bifurcata; hucusque recensitæ rubent; duas obſcurè diaphanas in dorſo gerit, quarum anterior ſpinofis radiis aculeata, ſecondæ ad primum radium longum deſinentiâ ſuâ exili eſt continua.

Degit plerumque in arundinetis. Martio etiam in fluentum ingreditur, & contra natitat.

Tom. IV.

K k

Piſ-

* Lib. 5. de piſc. cap. 33.

Pisces venatur, invida Lucio est, ab illo enim prædâ se depauperari credit, unde illum æculis suis è loco, & pascuis depellere solet.

Caro alba, salubris, friabilis, grati saporis est; concoctu facilis existimatur, unde à multis Medicis patientibus conceditur.

Pinguedine nullâ in carne, paucâ in intestinis gaudet.

Ova alba, dura, ob duritiem difficillimæ concoctionis, nullius ferè saporis, quare à plerisque mensæ non apponuntur.

Parit Martio in Arundinetis.

P E R C A I I.

Perca fluviatilis minor Aldrov. * & apud eundem Cernua Bellonii, nostris Austriacis Danubii accolis ridiculo nomine *Pfaffen Laus* Pfaffen Laus (id est Pediculus Clerici) dictus, (Tab. XXIII. Fig. 2.) tegitur squamulis pro corporis ratione majusculis, duris, crenatis, leabris. Color earum in dorso quodammodò obscurius ex flavo fuscus, ventrem versùs magis, magisque clarescit. Denique fuscus viridis, flavus, & cæruleus color inter se colludunt, fuscus tamen super reliquos exaltatur: totum corpus aliquot nigricantibus maculis signatur.

Conformatione juveni, & parvæ Percæ antecedenti capite descriptæ est simillima. Dico *parvæ*, nam ultrà magnitudinem ab effigie exhibitam pertingere non solet, imò vix hanc attingere: undè consultius me facturum existimavi, si ea, quibus à tali juveni, & parvâ Percâ differt, in medium adduxero, quàm novam descriptionem addidero.

Differt igitur primò à Percâ ordinariâ, & paris cum ipsa magnitudinis colore nuper declarato. Secundò capitulo majore, & crassiore. Tertiò ventre imò minùs dependente. Quartò pinnis dorfi, nam unam tantùm habet oblongam, totam ferè dorfi aciem occupantem: differentem tamen partibus, nam anterior aculeis riget, posterior his caret; aut si duas statuere mavis. Anterioris ultimus radius aculeatus ita altus est, uti primus non aculeatus posterioris; utraque sibi continua. Quintò Pinnarum colore, qui in pinnâ dorfi, & caudæ nigricantibus maculis est variegatus; in Percis ordinariis verò pinnæ pronæ rubent, caudæ, & dorfi unum duntaxat colorem habent.

Quietiores, & palustres amat aquas. Plerùmque inter arundineta versatur.

Palcitur recens natis pisciculis.

Carne suaviori, & salubriori Percæ prævalet.

Pinguedo ad sensum nulla, forsitan ob pravitatem pisciculi.

Ova ex albo sublutea, & exilia sunt.

Parit inter arundineta Mense Martio.

* Lib. 4. cap. 34.

P E R C A III.

Qui Schraitfz corrupto nomine Willughbejo (Scrätzel fortassis scribere voluit, linguam Germanicam enim ignorat) nostratibus *Schrätz*, Schrätz, & in diminutivo *Schrätzel* Schrätzel vocatur (*Tab. XXIII. Fig. 3.*) Percæ species est, quæ differt à Percâ nostrâ secundâ primò, quòd hæc illâ longior sit, dorso latior, & lateribus protuberantior. Secundò colore albidior. Tertiò lineis duabus nigris longitudinaliter per latera ductis; quartò capite, quod acuminatius habet in eo cranium pressius, & quasi angulatum, item rostra longiora. Reliqua omnia ei communia sunt cum Percâ secundâ, excepto quòd plus excrescat, ultra proportionem tamen effigiei adjectæ maxima non excedit.

PERCA I.
Bersfching.

Bersfching.
Wretenfa.

PERCA II. Pfaffenlaufs.
Pfaffenlaufs.

PERCA III.

Schraz.

Schraz.

C A P U T I I.

D E

L U C I O - P E R C A.

Lucioperca nostras, Schilus Germanorum, Aldrovandi * Lucioperca, Schonfeldii in Willughbejo † Germanorum *Schil* Schil, vel *Schilen* Schilen, Rascianorum Μοῦλυ simul, Ungarorum Sýllo, (*Tab. XXII. Fig. 2.*) corpore est longo nonnultum Percæ absimilis; squamæ densæ, duræ, scabræ, fulgentes, colore ex cæruleo-cinnereo, quædam atro-cæruleæ cutem magnis maculis, vel areolis insigniunt; in ventre albæ, & subtiles sunt. Longitudinis quandoque est duorum cubitorum, & ponderis viginti librarum.

Caput ut in Percâ ferè formatum, eo tamen teretius, longius, & crassius. Rostra non multum Lucii rostris absimilia obtinet. Os ut in Lucio in latera oblongum; ambæ maxillæ dentibus acuminatis, & oblongis horrent. Mandibula, seu operculum branchiarum versus ventrem ensiformis. Oculi magni protuberantes supra oris angulos locati.

Dorsum nonnihil repandum, latiusculum, cui medio à capite usque ad primam pinnam sulcus quidam, seu canaliculus imprimitur: Latera rectiformiter à dorso expanduntur. Venter imus latus, amplus, infernè multum protuberans.

Cauda subteres configuratur, ut in Percâ.

Pinnas octo fortitur, quaternas ad branchias, quarum binæ altiori loco, & binæ inferiori insitæ; unam ad meatum excretorium, caudæ bifurcatam; duas dorso inter se continuas, quarum anterior spinis tredecim aculeata, ut etiam observat Willughbejus in ejus descriptione.

Incolit arundineta, & loca palustria.

Lucio rapacitate vix inferior, in reliquos pisces degrassatur.

Caro candida, friabilis, mollior, ac humidior, quàm Lucii: proximè accedit æstimatione ad Lucium.

Pinguedo plurima intestina obvolvitur.

Ova obscurè alba, magnitudine seminis millii.

Parturit inter arundines mense Junio.

A P P E N D I X.

Nostratibus Lucioperca dicitur eò, quia voracitate, uti etiam corporis conformatione inter Lucium, & Percam mediat.

Tom. IV.

Mm

CA.

* Lib. 5. cap. 59.

† Lib. 4. cap. 15.

TRACTATUS V. SAXATILES

*Qui degunt inter petras, in scaturientibus aquis
Danubii, vel ei vicinis.*

SAXATILES

Omnes intus sanguinei, & spinosi

Sed cute

levi

squamosa.

SECTIO I. SAXATILES

cute levi.

CAPUT I.

DE

MUSTELA.

Mustela fluviatilis Aldrov. * & vulgaris Rondeletii Willughbejo: † Germanicè
Ruten Rutten. Rascianicè Козынтис Kuzych, Ungaricè Menyhal di-
éta (Tab. XXIV. Fig. 1.). Piscis longus, lubricus est, & squamis caret, longitu-
Tom. IV. N n do

* Lib. 5. cap. 1.

† Lib. 4. cap. 5.

do ejus est quandoque unius ulnæ, aut longioris brachii, circumferentia ventris unius, & mediæ spithamæ, pondus sex librarum. Cutis in quibusdam obscurè, in aliis clarè furvet, & maculis seu areolis reliquo suæ cutis colore albidioribus notatur, in alvq albet.

Caput breve, supernè, & infernè latum, versus os gracilescit. Oculi parvi. Os anterius densè infitis, brevibus, acuminatis, & subtilibus denticulis asperum.

Venter brevis: Alvus, & Dorsum lata, latera prominentia, lineâ unâ à branchiis ad extremum caudæ exporrectâ insigniuntur; in medium dorfi quoque unâ lineâ secundum longitudinem insulcatur.

Cauda proluxa lateraliter pressâ, sensim attenuatur, & angustatur ad extremum usque.

Pinnæ omnes fuscae. Duæ ad branchias, duæ in imo ventre, situ tamen anteriore locate. Una mollis, flaccida circâ medium dorfi initium sumit, & protenditur usque ad extremum caudæ, circâ quod se reflectendo, iterum usque ad meatum excretorium regreditur; hæc sibi ubique continua est.

Fundum semper petit, amat scaturigines, latitat plerumque in cavernis circâ lapides.

Pro cibo sibi pisces venatur, item vermes, & lumbricos. Clausa hepatibus bubulis minutim concisis sustentatur.

Carne commendatur inter delicatiores, & salubriores, hepar pro illecebrâ existimatur.

Pinguedo nonnisi in hepate exterius conspicua.

Ova alba, exilia, mollia, obiter perquirenti lactes videntur.

Parit Mense Januario coarctans se in angustiis cavernis, ut ova exprimat.

Mystela.

Rüffen. Ruten.

Koyu ühò Kuzich. Menyhal.

Cottus.

Koppen. Koppen.

C A P U T II.

D E

G O B I O N E

Fluviatili Capitato.

Aristotelis NAT., Gobio fluviatilis capitatus Gess. Cottus Rondeletii, Aldrovando * Germanorum *Koppen*. Koppen, parvus est, ultra figuræ adjectæ proportionem non excrefcit (*Tab. XXIV. Fig. 2.*). Corporis figura, si invertum spectes versus pinnam caudæ conicus est, & ventre lateraliter protuberante. Cutis glabra, & in aliquibus fusca; in aliis terræ exsiccata colore similis; in omnibus nigricantibus maculis, seu areolis variegata. Lineam quoque secundum totam sui longitudinem à branchiis ad caudam ductam recipit.

Caput magnum, depressum, latius reliquo corpore, mandibulæ cum gutture, ac si inflatæ essent, protuberant, Oculi parvi, altius in medio capitis locati. Os majusculum dentibus subtilissimis asperum.

Dorsum, & venter ferè ovali figurâ rotunda, & brevia.

Cauda proluxior figurâ conicâ ad pinnam suam gracilescit.

Pinnæ eundem colorem cum cute servant. Duæ sunt ad Branchias, quæ extensæ in peripheriâ suâ crenatæ, & imperfectè semicirculares sunt; aliæ geminae imo ventri sub prioribus inferuntur, duæ exiles ad meatum excretorium, binæ in dorso, quarum prima brevis propè caput; secunda longius protracta non procul à caudâ desinit. Caudæ lata, & extremâ peripheriâ semicirculariter desinit.

Limpidas aquas incolit, in fundo semper immobilis delitescere solet.

Pisciculis neonatis velcitur.

Caro recens, friabilis est, in salubriorum numero reponitur.

Fœmina mirum in modum ovis turget: ova sunt exilia, vitellini coloris, nigra membranâ subtili obducta.

Parturit Mense Martio, quo tempore caudâ removendo lapides cavernulas quærit; in illis ova sua. Lapidibus, aut lignis in fundum infixis agglutinat, à quibus jam agglutinatis fœmella secedit, masculus verò triginta circiter dierum spatio ad ea se acclinando, & fortè suo lacte fœcundando custodiam gerit, donec vivere incipiant.

Tom. IV.

Oo

CA-

* Lib. 5. de pisc. esp. 22.

C A P U T I I I

D E

F U N D U L O.

FUndulum Recentiorum, & nostratem Rondeletius ab Aldrovando * allegatus à cirris barbæ modò è rostris dependentibus Cobitidem fluviatilem barbatulam appellavit; à nostris Germanis Grundel Grundel nomen obtinet (*Tab. XXV. Fig. 1.*)

Est autem Fundulus corpore longiusculus, crassiusculus, & subteres, in tergo vix prominens; cute lævi, lubricâ, obscurè flavente, & atrè fuscis areolis variegatâ tectus; mole suâ unius digiti longitudinem, & crassitiem auricularis vix excedit.

Caput mediocriter longum, crassiusculum, carnosum, circâ cervicem, & gulam crassius, in acutum ad labella definens; Rostrum superius inferiore prominentius. Oculum dentibus expers, sex capillaribus carunculis, aut cirris barbatum; horum duo antè ex superiori labello, totidem lateraliter ex inferiore, duo propè oris angulos enascuntur.

Circâ ventrem teres est, per quem à branchiis ad pinnam caudæ linea ducta superiorem partem ab inferiore distinguit.

Cauda lateraliter pressa.

Pinnæ numero septem, quæ extensæ pellucidæ sunt, concidentes obscurè furvent. Dorsî parva, & caudæ latiuscula, ac plana nigricantibus maculis inspersuntur: duæ sunt ad branchias, totidem ad medium imi ventris, una post meatum excretorium.

Versatur in cœno, & etiam inter lapides in scaturiginibus.

Vescitur cœno, & herbis.

Caro recens, duriuscula, grati saporis, & salubris; salubrior tamen eorum, qui inter lapides ad scaturigines vivunt.

Pinguescere non observatur.

Ovis exilibus, & flavis adeò antè partum abundat, ut ferè semper ventre intercoquendum disrumpo extrâ prominent.

Parit Mensè Majo.

S E C T I O II.

SAXATILES CUTE SQUAMOSA.

C A P U T I.

D E

T H Y M A L L O.

Thymallus Rondeletii, Gefneri apud Aldrovandum * Willughbejus † apud nostrates piscatores, qui eum Viennam advehunt pro diversâ ætatis ratione diversâ fortitur nomina, namque à primordio suo, quod sumit mense Junio usque ad Majum anni sequentis *Spremsling* Spremsling à Majo, usque ad festum S. Joannis Baptistæ *Mayling* Mayling dein usque ad secundum ætatis annum *Vierzigerfisch* Viertigerfisch. Demum *Aisch* Aisch, vel *Aisch* Aich. *Aesch*, vel *Aeschling*, Aesch, vel Aeschling à cinericio colore nuncupatur (*Tab. XXV. Fig. 2.*).

Corpore est oblongo, nonnihil compresso, repando, & in acumen contracto, alvo latâ, & inæquali affirmant piscatores eum tertio ætatis anno longitudine cubitalem, & latitudine octo digitorum fieri, nec amplius ultra crescere, quamvis multo tempore supervivat

Squamæ mediocres: harum color circâ dorsum cinericius, ipse verò piscis ad ventrem magis albicat: totum corpus aliquot ex fusco lutescentibus maculis, in aliis nigris inordinatim dispersis pingitur. Alvus in senioribus flavet, & dorsum magis nigricat. Commissuræ squamarum per universam longitudinem aliquot lineas parallelas constituunt. Aldrov. & Willughb. locis citatis squamas hujus piscis ^{equibondie} observant. Lineæ laterales eum dividentes dorso propinquiore sunt, quàm infimo ventri.

Caput ut in Cyprino ferè configuratum pro corporis ratione parvum, in acutum tendit. Orbita oculorum anteriore parte angulata, ad quam circulus ruffo-argenteus pupillam cingens se accommodat. Os in palato denticulis exilibus instruc-

Tom. IV.

Pp

tum

* Lib. 5. cap. 14.

† Lib. 4. cap. 4. §. 8.

tum, non longo, sed quadrato ferè hiatu illud aperiri observat Aldrovandus. Maxilla superior ultrà inferiorem procurrit.

Cauda ut in Lucio configuratur.

Pinnas duas ad branchias humili situ obtinet, totidem ad medium ventris, unam ad meatum excretorium; caudæ bifurcatam; geminas dorfi; anterior ampla, alta, paulum ante medium dorfi inchoat: priores radii singuli, singulis suis posterioribus breviores; extensa nunquam plana est, sed vel in dextram, vel sinistram concavè vergit; posterior crassa, parva, ferè ex adverso illi, quæ ad meatum excretorium, superlocatur. Omnes furvent, & ex cæruleo purpurascunt, clarius, quæ sunt in pronâ parte; obscurius quæ dorfi, & caudæ. Dorfi anterior nigris maculis decorè pingitur.

In Danubium ex Fluvio Traun transportatur, ibique claustris piscariis inclusus jecioribus bubulis minutim concisis pascitur: in natali loco bruchulis, pisciculis, & lumbricis vescitur.

Caro alba, tenera, levior, & salubrior, quàm Truttæ habetur, quamvis hæc quò ad gustum Thymallo præferatur.

Pinguedine copiosa pollet, eaque omnis intestinis adhæret.

Ova magna, magnitudinis ferè parvi pisi, coloris vitellini: illis multum venter antè partum turget.

Dum pariunt, nempe Mense Martio, turmatim contrà fluentum natitant, par, & par; masculus scilicet cum femellâ se consociant; pinnâ caudæ lapillos amovent, serobiculos excutiunt, in quibus sæpius ova deponit, mas deposita lacte fecundat; foetura lapillos supervolvunt, ex quâ dein in Junio pisciculi proveniunt.

Fundulus.
Gründl. Grundl.

Thymallus.

Fisch. Allich

C A P U T I I.

D E

T R U T T A

Fluviatili.

TRutta Fluviatilis Gefneri in Aldrovando * Germanicè *Foren Foren Forellen* Forellen, vel *Ferhen* Ferhen generali nomine intitulatur: à colore autem carnis rubente una *Goldforellen* Goldforellen, Trutta aurata; alia ab externo colore nigriore *Schwarz Forellen* Schwartz-forellen Trutta nigra, specifica nomina fortitur. Rascianis generaliter *на́мапы́ка* Pastarva dicitur (*Tab. XXVI. Fig. 1.*). Corpore est oblongo, magnitudine sæpè cubitali, pondere quinque librarum. Squamis tegitur parvis, lubricis, quæ in aliquibus ex fusco jam pallidiùs, & albiùs, jam vivaciùs in flavum vergunt; in aliis obscurè furvent, vel ex cæruleo nigricant, in omnibus totum corpus hinc inde nigris, & sanguineis, figurâ rotundis maculis guttulatim inspergitur: totus deniquè piscis circâ dorsum nigricantior, circâ alvum aut ventrem imum albidior. Venter imus maculis caret.

Caput breve est, subrotundum, supernè fornicatum, lateraliter aliquomodò pressum, infernè planum in obtusûs acuta rostra definit. Oculi mediocres, Pupilla circello argenteo circumdatur. Nares duæ sunt. Os dum clauditur in latera oblongum, rictus ejus amplius. Dentes in maxillas serratim infixi. Operculi branchiarum pars infima est flaccida, & constructa, ut in Lucio.

Dorsum nonnihil repandum latiusculum, subteres, attamen aliquomodò obtusè in acutum contractum. Latera paululùm pressâ, lineâ à branchiis ad caudam procedente per medium divisa. Venter imus nonnihil prominens.

Cauda subteres in pinnam latam, & planam definit.

Pinnæ colorem cutis servant, numero octo; duæ ad branchias, geminæ in medio ventris, una ad ductum excretorium: binæ in dorso, una harum ex medio ejusdem alta sanguineis, & nigris maculis picta provenit; altera parva carnosa ferè situ opposito illi ad anum; octava caudæ lata, & plana.

Trutta nigra non in omnibus Danubii locis , sed dumtaxat suæ origini vicinis reperitur: (*Tab. XXI/I. Fig. 2.*). Trutta aurata ex aliis fluminibus superioris Austriæ à Mercatoribus piscium illuc infertur, sicuti & Trutta nigra in Austriam nostram inferiorem: attamen, dum incautè eam pertrectantibus quandoque evadit, & in liberam aquam infilit, crescit, & augetur.

Vescitur muscis, vermiculis, pisciculis, cæterisque insectis fluviatilibus: ipsi in claustris piscinariis aservatæ jecinora animalium pro cibis exhibentur.

Caro saporis suavitate reliquis aliorum piscium, si non præcellit, certè coequalis. Tenera, recens, gratè duriuscula, albida: in aliquibus, quæ colore cutis ex fusco in aureum vergunt coloris rosei, hæcque præponitur. Id autem intelligendum de recenter violentâ morte interemptis; si enim mortuæ aliquot horis ferventur, summa illa saporis gratia deperditur.

Pinguedinem in Truttis observare mihi non contigit.

Ova magna sunt, & coloris vitellini, venter circâ partum illis multum turget.

Circâ festa Natalitia turmatim congregantur; scrobes caudis excavant, seque octodecim circiter in unum collocantes, inibi fecificant, supra foeturam lapides advolvunt.

Trutta.

Forellen. Пасмаѡка. Paltarva.

Trutta nigra.

Forellen. Speis Forellen. Speis Forellen.

C A P U T I I I.

D E

S A L M O N E.

Salmo noster Germanicè *Lax* (*Tab. XXVII.*) ex lacubus superioribus Austriae in Danubium à mercatoribus piscariis infertur, verum Danubiales aquas ultra medium annum vix, atque ne vix quidem tolerat. Configuratur uti *Trutta* nigra, & cum ea ferè omnia tum interna, tum externa communia participat, exceptis subsequētib. Differt enim ab illâ primò colore, qui in dorso furvus, ad latera cinericius, & argenteè interludens. Secundò maculis, quæ solummodò nigrae sunt, & non servantes certam figuram. Tertiò carne, quæ etiam non salita, & incocta rubet, & cocta delicatior est ad gustum quàm *Truttæ*. Quartò, crescendi modo, siquidem viginti libras quandoque attingit, si nempe in vivariis cibetur *Phoxinis*, *Cobitidibus*, atque visceribus animalium minutim concisis.

Parit circa Festa Natalis Domini.

Salmo.
Lax.

C A P U T I V.

D E

T R U T T A

Fluviatili altera.

TRutta Fluvialis altera Aldrov. * Germanis *Huech* Huech, & plerumque *Huechel* Huechel, in diminutivo dicitur. *Tab. XXVIII. fig. 1.* Aldrovandus loco citato eam Augustæ ein Rott, vel Rottle à colore rubicundo denominari asserit; quod nostris non convenit: siquidem nihil rubicundi (si in junioribus pinnas exceperis) participant. Exteriori formâ à Truttis antè descriptis differt, quòd maculis nigris, rotundis duntaxat depingatur, & punctis rubris careat, à Salmone, quòd eo sit teretior, totoque corpore longior, atque gracilior. Inter omnes Truttaceas species maximè excrefcit; scilicet ad pondus triginta librarum.

Pinnæ in pronâ parte, & caudæ nonnifi in valdè juvenibus e. g. in illis, qui sunt duarum librarum pallidè rubent, in magnis colorem squamarum lateralium (qui cinnericius est) retinent.

Caro alba est minus grata, & multò mollior, quàm in ante descriptis Truttaceis Piscibus.

Circa Junium, dum coeunt, mas, & fæmina confociati, in fundo lapidofo, & satis duro magnâ violentiâ corpore quassando fossas excavant, in eas se recipiunt, & fœtificant; ità in fossis delitescentes retibus piscatorum egregiè illudunt, cum ità se in illas accommodent, ut per dorsum earumdem necessariò degliscere debeant.

* Lib. 14.

C A P U T V.

D E

U M B L I S.

U Mbla minor Gefneri, prout in Willughbejo * descripta, in omnibus convenit cum eâ, quæ nostratibus nomine *Sälbling* Salbling venit. Verum ipse Author Salvcling (nomen corrumpit, utpote ignarus Germineæ linguæ) Umblam alteram Rondeletii Gefneri non rectè suspicatur, hæc etenim multùm à nostrate Salbling differt, ut ex ejusdem historiâ est colligere. A diversis lacubus superioris Austriæ, ex quibus in Danubium infertur diversa specifica nomina fortitur, una enim à lacu *Aufz See* Aufs See *Aufz-Seer Sälbling* Aufs-Seer Salbling. Secunda à lacu *Männ See* Mann See *Männ-Seer Sälbling*, Mann-Seer Salbling. Tertia à lacu *Lambacher See* Lambacher See *Lambacher Sälbling* Lambacher Salbling denominatur. Corpore sunt, quàm Trutta longiore, & graciliore: omnes tres species uniformiter configurantur; attamen diversimodè colorantur.

* Lib. 4. cap. 4. §. 16

U M B L A I.

D Orfùm in primâ specie ex fusco virescens; (*Tab. XXVIII. Fig. 2.*) Latera circa medium albicant; Venter ex aureo rutilat, maculæ pallidæ aureæ sine ordine hinc inde per latera disperguntur. Ultra pondus duarum librarum nunquam pertingit.

Pinnæ tot numerantur, & eodem modo figurantur, ac in Truttis; pronâ parte colorem ventris, supina dorsi servant. Omnium (exceptâ illâ caudæ) primum ossiculum albet: & hanc eandem esse arbitror cum Charrâ rubrâ, quam Willughbejus * in lacu Wenandermere Westmorlandiæ capi affirmat.

Caro alba, tenerior, ac delicatior quàm in Truttâ, undè illi præponitur.

* Lib. cap. cit.

Trutta Fluviatilis altera.
Huech.
Huech.

Ombla. I.
Aufseer
Aufseer Salbling.
Salbling.

U M B L A I I.

U Mbla *Hamm-Seer Salbling* Mann-Seer Salbling dicta (*Tab. XXIX. fig. 1.*) ante descripta in omnibus pallidior est, & maculis pallide aureis caret. Maximè ex omnibus scilicet ad pondus sex librarum excrescit.

U M B L A I I I.

U Mbla *Lambacher Salbling* Lambacher Salbling (*Tab. XXIX. fig. 2.*) omnium pallidissima est, Dorsum albidè furvet; latera colore sunt politi ferri; venter parum quid rubri participat; in multis totaliter albet. Maculae albæ hinc indè per latera sparguntur, minimè omnium scilicet ad pondus duarum unciarum tantum excrescit.

Umblæ omnes fundum semper petunt; amant limpidas, puras, scaturientes, & quietas aquas.

Vescuntur pisculis: in Danubio claustris piscariis servatæ jecinoribus bubulis minutim concisis sustentantur.

Caro ultimæ cocta rubet, & plurimi præ reliquis æstimatur.

Ova ut in Trutta conformantur.

Pariunt Mense Decembri.

Umbra II.
Salbling. Salbling.

Umbra III.

Lambacher Salbling.
Lambacher Salbling.

TRACTATUS VI. CRUSTACEA ET TESTACEA.

Benevolo Lectori monitum

De Crustaceis, ac Testaceis, ut generalis divisionis nostræ methodum servaremus, opus fuisset alibi agere; videlicet de Crustaceis inter Fluviatiles, de Testaceis inter Palustres, verum quia recensita baud propriè pisces videntur, neque eorundem more vivunt, idcirco piscium propriè talium ordinem turbare nolentes, ea unico tractatu comprehendentes huc transferre consultius judicavimus.

CRUSTACEA | TESTACEA

sunt omnia exanguia.

sunt
 $\xrightarrow{\hspace{1cm}}$
exanguia sanguinea.

SECTION I. CRUSTACEA.

CAPUT UNICUM

DE

ASTACIS.

Astacus Rondeletii apud Aldrov. passim apud Medicos Latinè Cancer apud Germanos generali nomine *Krepfen* Krepfen Rascianos Запiлiи гакb Zarni Rak dicitur. Duæ tamen eorum apud nos inveniuntur species, quarum

una **Schwartz-Kreps**: Schwartz-Kreps à cute nigriore, & altera **Schwab-Kreps**: Schwab Kreps (nescio undè) denominationem sortiuntur. Magnitudinem à figuris demonstratam parùm excedere solent.

A S T A C U S I.

Aldrovandus ex Rondeletio Astacum sic describit. Astacus est corpore rotundo terete (*crustâ obscurè furrâ ad caput habente commissuram retrorsum sinuatam & hic Schwartz Kreps Schwartz Kreps, seu cancer niger est (Tab. XXX. Fig. 1.)*). Capite in cornu latiusculum, breve, & in acutum deficiente, sub quo latent oculi. Capiti præposita sunt cornua quatuor, duo breviora, alia longiora, articulata, & flexibilia, in tenuitatem pili definentia. Utrunque chela unica est aspera, denticulata, articulis quaternis connexa. Pedes utrinque quaterni, bini chelis propiores bifidi sunt, & hirsuti, bini posteriores in calcar definunt. Posterior corporis pars, quæ collum appellatur, sex tabellis constat; Cauda pinnulis quinque, media scuti formam refert, & articulata est; utrinque duæ communi articulo, postremæ proprio colligantur. Os dentibus munitum, ut in Locusta. Carnis aliquid in ore, & in linguâ. Sub cauda appendices sunt, in quibus ova reponuntur. Bini lapilli albicantes, globi dimidiati figuram referentes in nonnullorum Astacorum capitibus, præsertim fæminis reperiuntur; hos Medici vocant oculos Cancrorum Germani **Kreps augen** quasi formam oculi habeant.

In fluentis quietioribus, & recentioribus, magisque puris aquis, in cavernis, inter arborum radices, & sub lapidibus delitescere solent.

Carnes sectantur, nam ad injecta cadavera abundè confluunt, & non secedunt, nisi quidquid carnis sit arroserint; ad ranas excoriatas (quæ pro eis capiendis in aquas imponuntur) se appendere solent.

Verno tempore prodeuntes communiter crustam exuunt. Etiam Aldrov. supra citatus Astacos omni mense se exuere tradat.

Præter chelas, & caudam, nihil est quod commedatur.

Caro suavis, & salubris est, mollior, quæ in chelis, durior quæ in collis, seu caudis.

A S T A C U S II.

Astacus Germanis ~~Schwab Kreps~~ Schwab Kreps dictus (*Tab. XXX. Fig. 2.*) ab altero differt crustâ multò molliori, & pallidiori, quæ plures commissuras recipit; duæ enim circa caput sunt, & inter se dissidentes, hæ semicirculariter retroflectuntur: duæ utrinque secundum longum, quæ eodem modo sursum ad dorsum curvantur.

Is circa ripas limosas in aquis segnioribus, magisque impuris degere solet. Undè priore est ingrator, & infalubrior.

Astacus I.

Schwarzer Krepfen. Schwarzen Krepfen.
Zaqñi qakò. Zarny Rak

Astacus II.

Schwab Krepf.
Krepf.

SECTIO II.

TESTACEA EXANGUIA.

CAPUT I.

DE

COCHLEIS FLUVIATILIBUS.

COchleæ nostræ Danubiales Germanicè ~~Wasser-Sneckhen~~ Wasser-Sneckhen dictæ, ut ex figuris adjectis (*Tab. XXXI. Fig. 1. 2. 3. 4. 6.*) videre est, omnes sunt testâ lævi, subtili, tenui, & albicante, quæ in aliquibus pressa, in aliis oblonga, & hæc qua turbinata, vel recta, vel curvata est.

Omnes inedules sunt, ob id nulla earum cura habetur; undè, & circa ipsas nihil acuratus indagabile se obtulit, & ad earum agnitionem nonnisi effigies testarum adjicere licuit.

CAPUT II.

DE

CONCHIS.

Conchæ germanicè *Muschel* Muscherle, quæ in Danubio, omnes longæ sunt, & binis simillimis testis per gynglimum articulatis compositæ, harum externa superficies scabra, albo, fuscoque colore varia est; interior lævis candicat, & splendet. Animante suo prægnans: Inedulis est, & ad nihil adhibetur, nisi quandoque à pictoribus ad continendum colores.

Cochlea turbine recto.

Cochlea turbinata recta.

Cochlea pressa major.

Cochlea alia turbine curvato.

Cochlea pressa parva.

Concha.

S E C T I O I I I .

T E S T A C E A S A N G U I N E A .

C A P U T I .

D E

T E S T U D I N E .

Testudo à tegmine testaceo Latinis , Græcis *χιτών*, Germanis *Schild-Krott*. Schildt-Krott, à tegmine Scutiformi, Rascianis *ЖЕЛКА*. Schelka generaliter nomine nuncupatur (*Tab. XXXII. fig. 1.*); à diversitate autem locorum natalium , in quibus diversæ ejusdem species degunt , diversâ nomina obtinet : quæ enim per terram circumvagatur terrestris; quæ in paludibus, cœno, & luto, lutaria; demùm quæ in mari, marina dicitur. De quâ autem nunc nobis sermo, lutaria est Aldrov. *.

Est autem Testudo lutaria animal aspectu terrificum, sonum acutum instar serpentis edens, tegmine testaceo præditum: hujus verò tegminis duæ sunt testæ, sub quibus caput, pedes, caudam pro lubitu recondit, & exerit : harum superior colore furva est, figuræ ovalis, & concavæ instar scuti; in sæmellis lævior, in masculis plurimis sulcis scabrior: inferior in sæmellis flavescit, lævior, & plana est; in masculis furvet, modicè sinuata, & scabrior existit; utraque pluribus tabulis per symphysim commissis componitur. Testudo maxima testam superiorem sortitur longam ad unam circiter spithamam : hæc adeò dura, ut à rotis plaustrî (si non extra modum sit onustum) nequaquam conteratur. Cutis (qua caput, pedes, & cauda tegitur) rugosa, furva, & maculis flavis, pluribus in sæmellâ, paucioribus in masculis variegata est.

Caput, & collum ferè ut in anguibus conformatur. Caput intra cervicis cutem laxam, tanquam intra capucium retrahit, & exerit. In ore dentium loco unicum os continuum habetur; propterea Testudo (ait Aldrov. †) vocari posset *μονός*, nempe unicum dentem habens.

Tom. IV.

Z z

Pe-

* De quadrep. dig. oviparia lib. 2. cap. 3.

† De quadrep. dig. ovip. lib. 2. cap. 1.

Pedes quatuor lati, ex quorum singulo quinque ungues acuminati, & adunci prominent.

Cauda rotunda, ut in mure conformata à basi crassiori sensim versum extremum gracilescit.

Gaudet potissimum palustribus, & cœnosis locis.

Alitur cœno, & herbis, in cellis subterraneis (in quibus ad vendendum aservantur) à quibusdam avena feminatur, quâ primitus erumpente, & adhuc tenerâ vescuntur.

Carnes earum commendantur in epulorum lautitiis, & quia sanguineo-frigidæ sunt etiam diebus jejunii conceduntur.

Testudines ova pariunt gallinarum ovis similia, sed longè minora, & oblongiora, albo putamine, albumine, & vitello prædita, formâ & magnitudine, sicuti (Tab. XXXIII.) est litera A. Solent autem vere novo sibi fossulas excavare, sicuti B. & in ipsis collocare ova, sicuti est, C. C. hæc tamen cum observatione, ut solem semper sibi propitium ac desuper radiantem habeant. Exin magnâ hilaritate, Testudo partum circuire solet, ac postmodum terrâ tegere, ut D. & usque in proximum futurum ver, videlicet, circa finem Martii, vel initium Aprilis, ova ibidem delitefcunt, nisi quidem Vulpibus in prædam cedant. Fectus, qui ibi postea è corticè erumpit, sicuti E. solet illâ esse magnitudine, uti apparet literâ F.

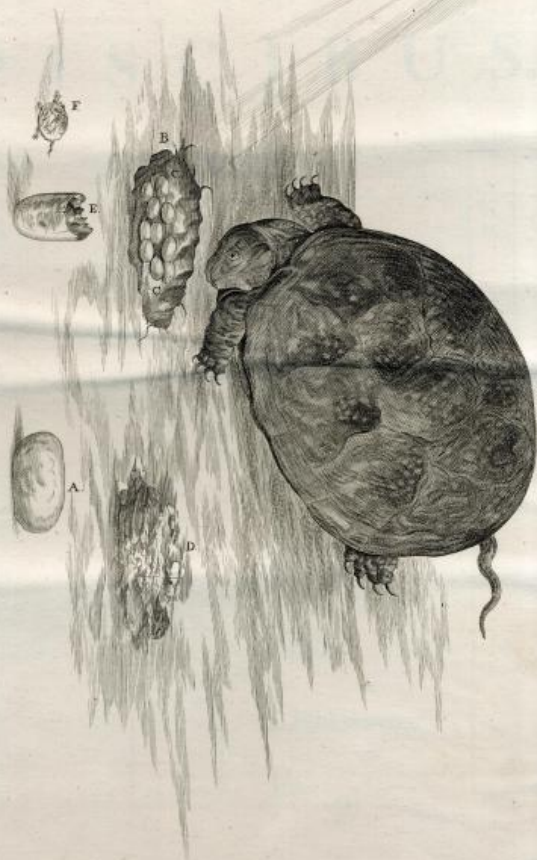
FINIS TOMI IV.

Testudo lutaria.
 Schild=Kroff. Schild=Krott.

*ελκὰ Schelcka.

I N D E X

T O M I I V.

D E

P I S C I B U S.

A.	Pag.	Tab.	Fig.	G.	Pag.	Tab.	Fig.
A lburnus Aufonii - - -	42.	13.	3.	G obio fluviatilis capitatus --	73.	24.	2.
Anguilla - - -	4.	1.	3.	Gobius. - - -	23.	9.	2.
Alper Pifciculus I. - - -	27.	9.	3.	Gobius caninus. - - -	43.	13.	2.
Alper Pifciculus II. - - -	28.	9.	4.				
Aftacus I. - - -	86.	30.	1.	H.			
Aftacus II. - - -	87.	30.	2.	H ufo I. - - -	31.	10.	1.
				Hufo II. feu Antaceus glaber. --	34.	10.	2.
B.				Hufo III. Sturio I. - - -	35.	11.	1.
B arbus. - - -	18.	7.	1.	Hufo IV. Sturio II. - - -	35.	11.	2.
Brama I. Mas. - - -	42.	16.		Hufo V. Antaceus bellatus. - - -	37.	12.	1.
Brama II. Femina. - - -	51.	17.		Hufo VI. Antaceus rostratus. - - -	37.	12.	2.
C.				L.			
C apito. - - -	15.	6.		L ampetra fluviatilis. - - -	2.	1.	1.
Capito Anadromus. - - -	17.	6.		Lucius perca. - - -	69.	22.	2.
Capito fluviatilis. - - -	15.	4.	2.	Lucius. - - -	63.	12.	1.
Capito fluviatilis ceruleus. - - -	53.	18.	1.				
Capito fluviatilis rapax. - - -	20.	7.	2.	M.			
Carassius. - - -	45.	14.		M ustela. - - -	71.	24.	1.
Cobitis. - - -	24.	9.	1.	Mustela fossilis. - - -	39.	13.	1.
Cobitis aculeata. - - -	3.	1.	2.				
Cochlea preffa major. - - -	89.	31.	3.	N.			
Cochlea preffa parva. - - -	89.	31.	6.				
Cochlea turbinata recta. - - -	89.	31.	2.	N afus mas. - - -	9.	3.	2.
Cochlea turbine curvato. - - -	89.	31.	4.	Nafus femina. - - -	10.	3.	2.
Cochlea turbine recto. - - -	89.	31.	1.				
Concha. - - -	89.	31.	5.	O.			
Cyprinus I. - - -	57.	19.		O rphus Germanorum. - - -	13.	5.	
Cyprinus II. - - -	59.	20.					
Cyprinus III. - - -	61.	21.		P.			
				P erca I. - - -	65.	23.	2.
F.				Aaa			Per.
F undulus. - - -	74.	25.	1.				
Tom. IV.							

I N D E X

	Pag.	Tab.	Fig.		Pag.	Tab.	Fig.
Perca II.	67.	23.	2.	T.			
Perca III.	68.	23.	3.	T Estudo Lutaria.	91.	32.	1.
Phoxynus I.	54.	18.	2.	Teitudo Lutaria cum ovis.	91.	33.	
Phoxynus II.	55.	18.	3.	Thymallus.	75.	25.	2.
				Tinca.	47.	15.	
R.				Trutta.	77.	26.	1.
R ubellus.	41.	13.	4.	Trutta fluvialilis altera.	81.	28.	1.
				Trutta nigra.	78.	26.	2.
S.				U.			
S almo.	79.	27.		U mbra I.	82.	28.	2.
Sarachi congener.	21.	8.		Umbra II.	83.	29.	1.
Silurus.	7.	2.		Umbra III.	81.	29.	2.

I N D E X

T A B U L A R U M

AD USUM BIBLIOPEGORUM.

Post folium	C	ponatur Tabula		Post folium	Cc	ponatur Tabula	
-	-	D	1	-	-	Ee	17
-	-	E	2	-	-	Ff	18
-	-	F	3	-	-	Gg	19
-	-	G	4	-	-	Hh	20
-	-	H	5	-	-	Ii	21
-	-	K	6	-	-	Ll	22
-	-	L	7	-	-	Nn	23
-	-	P	8	-	-	Pp	24
-	-	R	9	-	-	Qq	25
-	-	S	10	-	-	Rr	26
-	-	T	11	-	-	Ss	27
-	-	Y	12	-	-	Tt	28
-	-	Z	13	-	-	Xx	29
-	-	Aa	14	-	-	Yy	30
-	-	Bb	15	-	-	Zz	31
			16				32